

Standard Fairtrade dla traderów

Aktualna wersja: 01.03.2015 v1.6

Planowany całkowity przegląd: 2020

Uwagi: standards-pricing@fairtrade.net

Więcej informacji i standardy do pobrania: www.fairtrade.net/standards.html

Spis treści

Wstęp	3
Cel	3
Teoria zmiany	3
Odniesienia	5
Jak używać standardu	5
Zakres i zapewnienie zgodności	6
Definicje	7
Wdrażanie	10
Stosowanie	11
Monitorowanie zmian	11
Historia zmian	12
Wymogi ogólne	14
Prawo do handlu produktami Fairtrade	14
Używanie znaku Fairtrade	16
1. Handel	17
1.1 Identyfikowalność	17
Identyfikowalność w dokumentacji	17
Fizyczna identyfikowalność	18
Bilans masy	19
1.2 Skład produktu	22
2. Produkcja	24
2.1 Prawa pracownicze	24
2.2 Ochrona środowiska	24
3. Biznes i rozwój	27
3.1 Kontrakty	27
3.2 Cena i premia Fairtrade	30
Cena produktów Fairtrade	30
Premia Fairtrade	32
3.3 Terminowe płatności	33
3.4 Dostęp do finansowania	34
3.5 Udostępnianie informacji o rynku i planów pozyskiwania produktu	35
3.6 Dzielenie ryzyka	36
3.7 Rozwój kompetencji	37
3.8 Handel na uczciwych zasadach	37
Załącznik 1 Płatnik i łącznik Fairtrade	39

FAIRTRADE
INTERNATIONAL

Wstęp

Cel

Celem Fairtrade jest promowanie zrównoważonego rozwoju i eliminowanie ubóstwa poprzez bardziej sprawiedliwe relacje handlowe.

Fairtrade wprowadza zmiany w podejściu do handlu, które przyczyniają się do poprawy sytuacji marginalizowanych drobnych rolników i pracowników najemnych i ułatwiają im dostęp do rynków zbytu. Działania promowane przez Fairtrade mają pozytywny wpływ na sytuację społeczną i gospodarczą drobnych producentów i pracowników, a także na dobrostan środowiska naturalnego.

Traderzy, którzy chcą wspierać te cele, mogą dołączyć do systemu Fairtrade.

Teoria zmiany

Teoria zmiany opisuje zmianę, jakiej chce dokonać Fairtrade, oraz sposób jej wprowadzenia. Na rys. 1 poniżej przedstawiono krótkie wyjaśnienie Teorii zmiany, z podkreśleniem aspektów najważniejszych z punktu widzenia Standardu Fairtrade dla traderów. Więcej informacji na temat Teorii zmiany Fairtrade można znaleźć w serwisie internetowym Fairtrade International.

Celem Fairtrade jest wspieranie marginalizowanych drobnych rolników i pracowników, tak by mogli osiągać większe korzyści z handlu. Wizja Fairtrade to świat, w którym wszyscy drobni rolnicy i pracownicy wiodą bezpieczne i zrównoważone życie, mogą w pełni realizować swój potencjał i decydować o swojej przyszłości. Fairtrade wskazuje trzy długoterminowe cele na drodze do realizacji wizji¹:

- Wprowadzenie sprawiedliwości w handlu
- Wzmocnienie pozycji drobnych rolników i pracowników
- Promowanie zrównoważonych źródeł utrzymania.

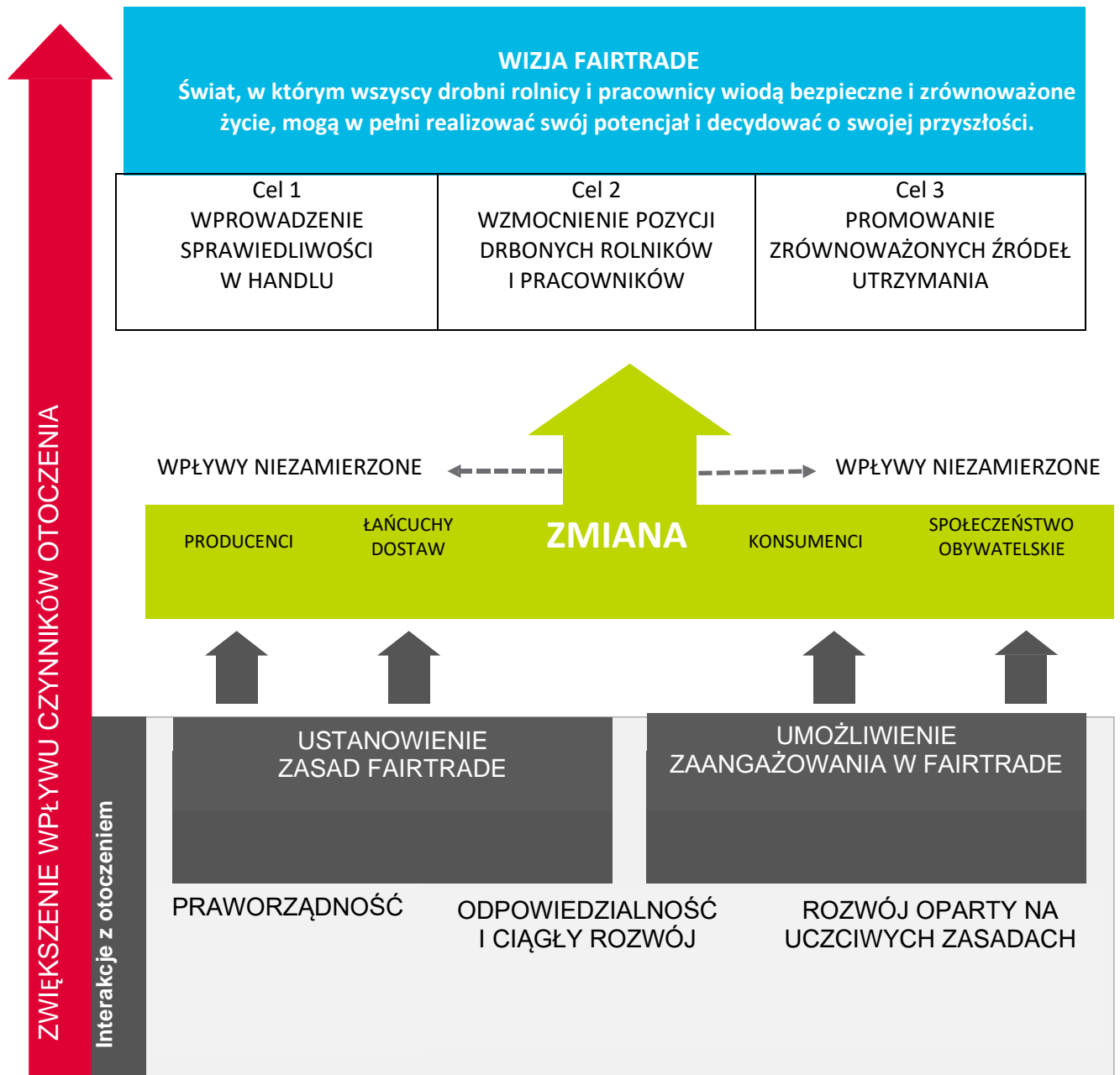
Aby osiągnąć te cele, Fairtrade dąży do jednoczesnego wprowadzania zmian w czterech obszarach:

- Organizacje drobnych producentów i pracowników
- Praktyki biznesowe w łańcuchach dostaw
- Zachowanie konsumentów
- Działania społeczeństwa obywatelskiego

¹Trzy cele Fairtrade są ze sobą wyraźnie powiązane i wzajemnie od siebie zależne. W szczególności połączenie wprowadzenia sprawiedliwości w handlu i wzmocnienia pozycji drobnych rolników i pracowników odgrywa istotną rolę w rozwijaniu zrównoważonych źródeł utrzymania.

Rys.1 Teoria zmiany Fairtrade

FAIRTRADE
INTERNATIONAL

Odniesienia

Fairtrade International wprowadza standardy Fairtrade w oparciu o uznane międzynarodowe standardy i konwencje, w szczególności konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy. Wprowadzanie standardów Fairtrade reguluje rygorystyczna procedura dostępna [tutaj](#). Procedura została opracowana zgodnie z [Kodeksem dobrych praktyk ISEAL](#) dotyczącym wprowadzania standardów społecznych i środowiskowych.

W przypadku gdy standardy wynikające z przepisów prawa w danym kraju są wyższe niż standardy Fairtrade, organizacja Fairtrade International wymaga od operatorów stosowania się do przepisów prawa. To samo dotyczy przepisów regionalnych i praktyk obowiązujących w danym sektorze.

Jak używać standardu

Rozdziały

Standard Fairtrade dla traderów składa się z czterech rozdziałów: Wymogi ogólne, Handel, Produkcja oraz Biznes i rozwój.

- Rozdział **Wymogi ogólne** zawiera wymogi dotyczące certyfikacji, znakowania oraz pakowania produktów finalnych i półproduktów.
- Rozdział **Handel** zawiera wymogi dotyczące praktyk handlowych.
- Rozdział **Produkcja** zawiera wymogi dotyczące praktyk społecznych i środowiskowych w łańcuchu dostaw.
- Rozdział **Biznes i rozwój** zawiera wymogi, które sprawiają, że niepowtarzalne podejście Fairtrade jest bardziej widoczne.

Struktura

Każdy rozdział i sekcja standardu zawiera następujące elementy:

- **Cel** – zawiera opis celu i określa zakres zastosowania danego rozdziału lub sekcji;
- **Wymogi** – określają zasady, do jakich musi się stosować trader;. Przestrzeganie wymogów jest weryfikowane podczas audytu;
- **Wskazówki** – ułatwiają zrozumienie wymogów. Wskazówki mogą być przedstawiane w formie opisu najlepszych praktyk, sugestii i przykładów przestrzegania wymogów. Można tu również znaleźć bardziej szczegółowe objaśnienie wymogu wraz z uzasadnieniem jego wprowadzenia. Stosowanie się do wskazówek nie jest weryfikowane podczas audytu.

Wymogi

Standard zawiera dwa rodzaje wymogów:

- **Wymogi podstawowe**, które odzwierciedlają zasady Fairtrade. Ich przestrzeganie jest obowiązkowe. Są one oznaczone terminem „Podstawowe” w kolumnie z lewej strony.
- **Dobrowolne najlepsze praktyki**, które odnoszą się do dodatkowych kroków, jakie mogą być podejmowane przez wszystkie podmioty w łańcuchu dostaw, aby handel był prowadzony na jeszcze bardziej sprawiedliwych zasadach. Mogą one służyć jako punkt odniesienia na drodze do stosowania najlepszych praktyk i zwiększania swojego wkładu w zrównoważony rozwój całego łańcucha dostaw. Stosowanie praktyk jest dobrowolne, co oznacza, że firma nie musi ich stosować, aby spełniać wymogi Standardu Fairtrade dla traderów. Ich stosowanie jest jednak regularnie monitorowane, aby zidentyfikować firmy, których działania wykraczają poza minimalne spełnianie standardu. Dobrowolne najlepsze praktyki są oznaczone terminem „Dobrowolne” z lewej strony.

FAIRTRADE
INTERNATIONAL

Firma **zachowuje zgodność** ze Standardem Fairtrade dla traderów, jeżeli **spełnia wszystkie wymogi podstawowe**, które mają zastosowanie do jej działania.

Standard Fairtrade dla traderów obowiązuje firmę bez względu na to, jakim certyfikowanym produktem handluje. Fairtrade International publikuje również standardy dla poszczególnych produktów. Stanowią one dopełnienie Standardu Fairtrade dla traderów. **Przestrzeganie standardów dotyczących poszczególnych produktów również jest obowiązkowe.** Standardy dotyczące produktów należy czytać łącznie ze Standardem Fairtrade dla traderów. Może się zdarzyć, że standard dla konkretnego produktu dopuszcza wyjątek od stosowania danego wymogu zawartego w Standardzie Fairtrade dla traderów. Jednak oprócz takich wyraźnie zaznaczonych wyjątków Standard Fairtrade dla traderów jest nadrzędny wobec standardów dla poszczególnych produktów.

Tabela cen minimalnych i premii Fairtrade dla poszczególnych produktów publikowana jest oddzielnie. Płatnicy i łącznicy Fairtrade powinni zapoznać się z tabelą cen minimalnych i premii publikowaną w serwisie Fairtrade International (dostępna [tutaj](#)) i przestrzegać ich płacenia w odpowiedniej wysokości. Producenci również powinni znać wysokość aktualnych cen i premii Fairtrade..

Zakres i zapewnienie zgodności

Niniejszy standard obowiązuje wszystkie firmy, które kupują i sprzedają produkty Fairtrade i należą do jednej z opisanych poniżej czterech kategorii. Wybór metody zapewnienia zgodności z niniejszym standardem zależy od roli firmy w łańcuchu dostaw i wynikających z niej obowiązujących wymogach.

- Następujące firmy muszą uzyskać **certyfikat** i w związku z tym podlegają audytom fizycznym:
 - o Firmy, które kupują i sprzedają produkt Fairtrade przed etapem finalnego pakowania.
 - o Firmy, które kupują produkty bezpośrednio od producentów i/lub są odpowiedzialne za płacenie lub przekazywanie ceny minimalnej i premii Fairtrade.
- Następujące firmy muszą zostać **zweryfikowane** i w związku z tym są zwolnione z audytów fizycznych (chyba że ich przeprowadzenie jest konieczne), podlegają natomiast monitorowaniu przy użyciu skutecznych narzędzi do raportowania:
 - o Firmy, które podpisały umowę licencyjną na używanie znaku FAIRTRADE lub nawiązują do systemu Fairtrade, a jednocześnie nie należą do żadnej z dwóch opisanych powyżej kategorii. Ich monitorowaniem zajmuje się właściwa jednostka licencjonująca. Wymogi obowiązujące firmy z tej kategorii zapisywane są w umowie licencyjnej.
 - o Firmy działające w modelu Fairtrade Sourced Ingredient (FSI) dla bawełny po etapie pierwszego kupca lub po etapie odziarniania, o ile przypada wcześniej. W tym przypadku identyfikowalność jest kontrolowana za pomocą narzędzia Fairtrace.

Rodzaj i liczba obowiązujących wymogów zależy od roli firmy w łańcuchu dostaw. Informację o tym, kogo dotyczy dany wymóg, można znaleźć w wierszu „Kogo dotyczy”:

- **Wszyscy traderzy:** wszystkie firmy, do których niniejszy standard ma zastosowanie.
- **Płatnik Fairtrade:** firma odpowiedzialna za płatność ceny lub premii Fairtrade. Zestawienie domyślnych płatników dla danych produktów znajduje się w [Załączniku 1](#).
- **Łącznik Fairtrade:** firma odpowiedzialna za przekazanie ceny lub premii Fairtrade od płatnika do producenta. W [Załączniku 1](#) można sprawdzić, czy w przypadku danego produktu pierwszy kupiec może pełnić rolę łącznika.
- **Pierwszy kupiec:** firma dokonująca zakupu bezpośrednio u producenta
- **Trader FSI:** firmy działające w modelu *Fairtrade Sourced Ingredient* dla wszystkich produktów oprócz kawy i bananów.

FAIRTRADE
INTERNATIONAL

Z zasady niniejszy standard nie ma zastosowania do organizacji producentów, Wymogi obowiązujące producentów są zawarte odpowiednio w Standardzie Fairtrade dla drobnych producentów, Standardzie Fairtrade dla produkcji kontraktowej i Standardzie Fairtrade dla pracy najemnej. Niemniej ważne jest, aby producenci wiedzieli, że kupcy muszą przestrzegać niniejszego standardu, kupując produkty Fairtrade. Dzięki znajomości zasad producenci mają lepszą pozycję podczas negocjowania transakcji w ramach systemu Fairtrade.

Organizacje producentów, które sprzedają produkty innej certyfikowanej organizacji, są traktowane jako traderzy. W związku z tym muszą przestrzegać wymogów zawartych w Standardzie Fairtrade dla traderów.

Organizacje producentów, które sprzedają produkty finalne ze znakiem Fairtrade konsumentom, jak również organizacje producentów, które sprzedają produkty złożone lub składniki złożone, muszą przestrzegać odpowiednich wymogów dotyczących używania znaku FAIRTRADE i składu produktów zawartych w Standardzie Fairtrade dla traderów.

Definicje

Poniżej podane są definicje najważniejszych terminów użytych w niniejszym standardzie. Znajdują się tu także aktualne definicje terminów handlowych używanych przez Fairtrade przy opracowywaniu standardu oraz przez jednostkę certyfikującą. Terminy te mogą występować zarówno w Standardzie Fairtrade dla traderów, jak i w standardach Fairtrade dla poszczególnych produktów.

Agent to osoba prawna lub fizyczna, która świadczy na rzecz operatora usługi marketingowe lub logistyczne, ale w żadnym wypadku nie posiada tytułu własności prawnej do certyfikowanego produktu.

Audyt to proces weryfikacji, którego celem jest ocena zgodności operatora i/lub produktu ze standardami Fairtrade.

Cena Fairtrade to łączna kwota wypłacana producentom, która zawiera łącznie cenę minimalną (lub odpowiednią cenę rynkową, jeżeli obowiązuje) i premię Fairtrade.

Cena minimalna Fairtrade (dla objętych nią produktów) to najniższa możliwa cena, którą kupiec może zapłacić producentowi za produkt certyfikowany zgodnie ze standardami Fairtrade.

Cena rynkowa to cena obliczana w normalnych warunkach (z uwzględnieniem różnic wynikających z jakości, odmiany i innych czynników), która nie zawiera w sobie dodatkowej premii Fairtrade.

Cena skupu od producenta stosowana przez Fairtrade International oznacza cenę uzyskiwaną przez certyfikowaną organizację producentów, a nie cenę uzyskiwaną przez indywidualnego producenta. Skup od producenta oznacza zatem, że sprzedawca (certyfikowana organizacja producentów) dostarcza towar w momencie przekazania go kupcowi na terenie sprzedawcy.

Certyfikacja to proces, w ramach którego jednostka certyfikująca wydaje poświadczenie, że operator i/lub określona partia produktów spełnia wymogi odpowiedniego standardu Fairtrade.

Certyfikacja wstecz to sytuacja, w której kupiec nabył produkt na zwykłych zasadach (bez certyfikatu) od certyfikowanego producenta lub łącznika, a następnie chce przekształcić go w produkt certyfikowany.

Certyfikat to wydane przez jednostkę certyfikującą pisemne potwierdzenie, że operator lub określona partia produktów spełnia wymogi odpowiedniego standardu Fairtrade.

FAIRTRADE
INTERNATIONAL

Ex Works to model, w którym dostawa zostaje uznana za wykonaną, gdy sprzedawca przekazuje towar do dyspozycji kupca na terenie sprzedawcy lub w innym uzgodnionym miejscu (np. w fabryce, magazynie) bez przygotowania towaru do eksportu i bez załadunku na środek transportu.

Fairtrade to jakiegokolwiek lub wszystkie działania Fairtrade International, FLOCERT, organizacji producentów Fairtrade, krajowych i regionalnych organizacji Fairtrade oraz organizacji marketingowych Fairtrade.

Fairtrade International (FLO – Fairtrade Labelling Organizations International e.V.) to organizacja non-profit, która opracowuje standardy Fairtrade i zalecenia wspierające producentów Fairtrade oraz wspiera rozwój rynków Fairtrade.

Fairtrade Sourced Ingredient – FSI (wcześniej **Fairtrade Sourcing Program – FSP**) to model pozyskiwania surowców mający zastosowanie dla wszystkich produktów Fairtrade oprócz kawy i bananów. Produkty finalne wytworzone w ramach tego modelu oznaczane są znakiem FSI. Licencjobiorcy FSI mogą skorzystać z wielu możliwości komunikacji, jak umieszczenie znaku FSI na produktach złożonych, umieszczanie informacji poza opakowaniem itd.

FLO-ID to niepowtarzalny numer identyfikacyjny przypisywany każdemu operatorowi Fairtrade przez jednostkę certyfikującą. Posiadanie numeru FLO ID nie oznacza automatycznie, że dany operator posiada ważny certyfikat.

Free on Board (FOB) to model handlowy, w którym towar uznaje się za przekazany kupcowi po dostarczeniu go przez sprzedawcę na statek we wskazanym porcie. Od tego momentu kupiec ponosi wszelkie koszty i ryzyko uszkodzenia towaru. W modelu FOB obowiązek odprawy celnej towaru przed eksportem ponosi sprzedawca.

Identyfikowalność to możliwość prześledzenia historii, zastosowania i/lub lokalizacji produktu.

Jednostka certyfikująca to niezależna organizacja, której Fairtrade International powierzyło funkcję inspekcji i certyfikacji.

Jednostka licencjonująca to organizacja, która opracowuje i podpisuje umowę licencyjną z licencjobiorcą. W krajach, w których działają organizacje krajowe Fairtrade, to one pełnią funkcję jednostki licencjonującej. W pozostałych krajach funkcję jednostki licencjonującej pełni Fairtrade International.

Komisja ds. wyjątków to komisja odpowiedzialna za wydawanie zaleceń dotyczących przyznawania wyjątków dla składów produktów. Wyjątki typu II mogą być przyznawane wyłącznie przez Komisję ds. wyjątków.

Kompensacja produktu to sytuacja, w której kupiec nabywa produkt od producenta niecertyfikowanego lub łącznika na normalnych zasadach (bez certyfikatu), a następnie chce przekształcić go w produkt certyfikowany. W tym celu kupiec nabywa na późniejszym etapie odpowiednią ilość i jakość produktu od producenta certyfikowanego, a następnie wprowadza go do obrotu jako towar bez certyfikatu.

Konsument to końcowy użytkownik produktu.

Kontrakt to umowa spisana między dwiema lub większą liczbą stron.

Kupiec to operator, który kupuje produkt certyfikowany.

Licencjobiorca to firma, która uzyskała licencję na używanie znaku FAIRTRADE od krajowej organizacji Fairtrade lub Fairtrade International.

FAIRTRADE
INTERNATIONAL

Łącznik to operator, który otrzymuje od płatnika Fairtrade cenę lub premię Fairtrade i przekazuje ją certyfikowanemu producentowi.

Nabiał to produkty mleczne lub zawierające mleko.

Odstępstwo to sytuacja, w której w pewnych warunkach dany podmiot może postąpić inaczej niż przewidziano w wymogu odpowiedniego standardu.

Operator to każdy producent, kupiec, sprzedawca i łącznik certyfikowany zgodnie z niniejszym Standardem.

Organizacja krajowa Fairtrade to organizacja posiadająca pełnię członkostwa w Fairtrade International, zgodnie ze statutem organizacji. Organizacja krajowa Fairtrade odpowiada głównie za licencjonowanie, marketing, rozwój rynku i działania uświadamiające na określonym terenie.

Organizacja promująca to określenie stosowane przez Fairtrade International w kontekście produkcji kontraktowej. Funkcję organizacji promującej może pełnić każdy ustanowiony prawnie pośrednik, występujący w roli tradera (eksporter/handlowiec) lub innej (organizacje pozarządowe lub prywatne), który współpracuje z zakontraktowanym producentem. Organizacja promująca świadczy na rzecz producentów usługi, które wspierają ich organizację. Organizacja promująca może otrzymywać premię Fairtrade w imieniu producentów.

Plan pozyskiwania to szacunkowy plan zakupu ilości plonów określonej jakości w ciągu sezonu lub roku.

Płatnik Fairtrade to kupiec odpowiedzialny za płatność ceny minimalnej i premii Fairtrade. Kupiec ma obowiązek uzyskać od jednostki certyfikującej informacje, czy posiada również status płatnika Fairtrade.

Płodozmian to wysiewanie roślin w określonej kolejności na tym samym polu, zwłaszcza po to by powstrzymać erozję gleby, wzrost chwastów i występowanie chorób szkodników oraz chorób roślin. W niniejszym standardzie terminem „płodozmian” określane są również rośliny wysiewane między rzędami upraw głównych.

Podwykonawca to osoba fizyczna lub firma, która zajmuje się przetwarzaniem i/lub wytwarzaniem na rzecz operatora, jednak nie posiada tytułu własności prawnej do produktu.

Prefinansowanie oznacza uiszczenie zapłaty wynikającej z kontraktu jeszcze przed wysyłką lub odbiorem produktu.

Premia Fairtrade to dodatkowa kwota wypłacana producentom za ich produkty. Premia Fairtrade służy do inwestowania w rozwój działalności i społeczności producentów (w przypadku organizacji drobnych producentów lub w modelu produkcji kontraktowej) lub rozwój społeczno-ekonomiczny pracowników najemnych i ich społeczności (w przypadku pracy najemnej).

Producent to organizacja certyfikowana odpowiednio ze Standardem Fairtrade dla drobnych producentów, Standardem Fairtrade dla pracy najemnej lub Standardem Fairtrade dla produkcji kontraktowej opracowanymi przez Fairtrade International.

Produkcja kontraktowa to model, w którym pojedynczy rolnicy podpisują kontrakt na produkcję i sprzedaż plonów usługodawcy. W kontekście Fairtrade produkcja kontraktowa oznacza również zestaw standardów Fairtrade opisujących relacje między usługodawcą (określanym jako Organizacja promująca), zakontraktowanymi producentami i ich przedstawicielami (określanymi jako Organizacja wykonawcza producentów).

Produkt to każdy produkt certyfikowany, który został wyprodukowany i wprowadzony do obrotu zgodnie z

FAIRTRADE
INTERNATIONAL

wymogami dla tego produktu i wymogami stosownych standardów. Produkty dzieli się na główne i poboczne. **Produkt główny** to docelowy produkt wytwarzany w procesie produkcji. Określenie „proces produkcji” oznacza zarówno produkcję rolną, jak i przetwórstwo rolno-przemysłowe. Cena minimalna i/lub premia Fairtrade są wypłacane za produkty główne. **Produkt poboczny** to produkt, który powstaje przy okazji procesu wytwarzania produktu głównego. Produkt poboczny może być zdatny do bezpośredniej konsumpcji, użyty jako wsad w kolejnym procesie produkcji, zutylizowany lub poddany recyklingowi. Produkt poboczny może być produktem ubocznym, współproduktem lub odpadem. **Pochodna produktu pobocznego** to przetworzony produkt poboczny.

Produkt finalny to produkt gotowy do sprzedaży konsumentom bez konieczności dalszego przetwarzania lub przepakowywania.

Produkt niecertyfikowany to każdy produkt, który nie został wytworzony ani wprowadzony do obrotu zgodnie ze standardami Fairtrade.

Produkt niegotowy to każdy produkt, który nie jest produktem finalnym.

Produkt złożony to produkt gotowy do sprzedaży konsumentom, który składa się z więcej niż jednego składnika.

Siła wyższa to stosowane w umowach określenie na zwolnienie strony ze zobowiązania kontraktowego w następstwie wydarzenia pozostającego poza kontrolą strony, jak wybuch wojny, zamieszki, strajk czy ekstremalne zjawiska pogodowe.

Składnik to dowolna substancja, w tym dodatek, używana do wytworzenia lub przygotowania żywności, która znajduje się w produkcie finalnym, choć zazwyczaj w formie przetworzonej.

Składnik na etapie przejściowym to składnik w produkcie złożonym, który nie jest jeszcze pozyskiwany w całości na zasadach Fairtrade, ale dla którego sporządzono pisemny plan pozyskiwania go w 100% na zasadach Fairtrade.

Składnik złożony to składnik złożony z kilku półproduktów (np. wiórki czekoladowe), który nie jest przeznaczony do sprzedaży konsumentom.

Sprzedawca to operator, który sprzedaje produkt certyfikowany.

Standard dla produktu to zestaw wymogów określonych dla danego produktu, które obowiązują wyłącznie tych operatorów, którzy handlują jednym lub większą liczbą produktów opisanych w tym standardzie.

Trader to każda firma podlegająca niniejszemu standardowi.

Wyjątek to formalne przyznanie operatorowi pozwolenia na używanie przez określony czas i pod określonymi warunkami składnika bez certyfikatu zamiast składnika z certyfikatem.

Wdrażanie

Podczas wykonywania czynności związanych z audytem, monitorowaniem i raportowaniem oraz podejmowania decyzji dotyczących certyfikacji i weryfikacji jednostka certyfikująca stosuje ściśle słownictwo i cele związane z danym wymogiem. W tym celu jednostka certyfikująca opracowuje **kryteria zgodności** dla każdego wymogu. W przypadku wątpliwości co do tego, czy operator właściwie zastosował się do danego wymogu, jednostka

FAIRTRADE
INTERNATIONAL

certyfikująca dokonuje oceny na podstawie celów określonych w niniejszym standardzie.

W konkretnej sytuacji może się zdarzyć, że określony cel nie zostanie osiągnięty, mimo że operator ściśle zastosował się do wymogu. W takim wypadku jednostka certyfikująca może zastosować elastyczne podejście do niniejszego standardu, przyznając wyjątki. Firma zobowiązana jest stosować się do określonej procedury uzyskiwania wyjątku.

Dział Standardów i Cen Fairtrade International udostępnia dokumenty wyjaśniające, które zawierają dodatkowe informacje na temat niniejszego standardu. Dokumenty wyjaśniające są dostępne w serwisie internetowym Fairtrade International: www.fairtrade.net/standards. Stosowanie się do dokumentów wyjaśniających nie jest weryfikowane podczas audytu.

Stosowanie

Niniejsza wersja Standardu Fairtrade dla traderów została opublikowana 3 kwietnia 2019 roku. Niniejsza wersja zastępuje wszystkie poprzednie wersje. Nowe wymagania wprowadzone w wersjach v1.0 do v1.6 są oznaczone w niniejszym Standardzie jako „NOWE”.

Wszystkie firmy, które zostały certyfikowane lub zweryfikowane, muszą zachowywać pełną zgodność ze standardem. Firmy te będą poddane ocenie zgodności ze wszystkimi **wymogami podstawowymi** po odpowiednim okresie przejściowym zgodnie z następującym harmonogramem:

- Wymogi podstawowe: obowiązują od **1 września 2015**
- Wymogi podstawowe oznaczone jako „NOWE 2017”: obowiązują od **1 stycznia 2017**
- Wymogi podstawowe oznaczone jako „NOWE 2018”: obowiązują od **1 stycznia 2018**
- Wymogi podstawowe oznaczone jako „NOWE LIPIEC 2019”: obowiązują od **1 lipca 2019**

Dobrowolne najlepsze praktyki nie są warunkiem uzyskania zgodności ze standardem, jednak ich stosowanie będzie sprawdzane w audytach przeprowadzanych od **1 września 2015**.

Dobrowolne najlepsze praktyki oznaczone jako „NOWE 2017” będą oceniane w audytach przeprowadzanych od 1 stycznia 2017.

Monitorowanie zmian

Fairtrade International może dokonywać zmian w Standardach Fairtrade zgodnie z Procedurą zarządzania standardami: http://www.fairtrade.net/setting_the_standards.html. Zmiany mogą polegać na dodawaniu, usuwaniu lub modyfikacji wymogów zawartych w Standardzie. Obowiązkiem firmy certyfikowanej jest regularne sprawdzanie w serwisie Fairtrade International, czy Standard został zmieniony.

Celem certyfikacji i weryfikacji Fairtrade jest poświadczenie, że firma działa zgodnie ze Standardami Fairtrade. Zmiany w Standardach Fairtrade mogą polegać na zmianie wymogów certyfikacji i weryfikacji Fairtrade. Firmy, które planują uzyskać certyfikat lub są już certyfikowane lub zweryfikowane, zobowiązane są regularnie sprawdzać kryteria zgodności i zasady certyfikacji w serwisie www.flo-cert.net.

Historia zmian

Numer wersji	Data publikacji	Zmiany
01.05.2011_v1.0	01.05.2011	Zmiany dotyczące Nowej ramy standardów: (1) podzielenie Standardu na 4 rozdziały, (2) włączenie wymogów dotyczących produktów złożonych i składników, (3) nowa sekcja dotycząca fizycznej identyfikowalności, bilansu masy w pojedynczej lokalizacji i grupowego bilansu masy oraz (4) dodanie wymogów dotyczących używania znaku FAIRTRADE.
01.05.2011_v1.1	30.01.2013	Poprawka do wymogu 2.1.13 dotyczącego grupowego bilansu masy i celu sekcji 2.1.
01.05.2011_v1.2	13.12.2013	Poprawki do sekcji 1.2 <i>Użycie znaku</i> , 2.2 <i>Skład produktu</i> oraz <i>Definicje</i> w celu uwzględnienia programu Fairtrade Sourcing Program oraz odniesień do Fairtrade innych niż użycie znaku FAIRTRADE na produkcie finalnym. Zastosowanie wymogu 4.3.6 również do owoców suszonych i soków owocowych w przypadku, gdy nie określono ceny minimalnej Fairtrade.
01.05.2011_v1.3	01.07.2014	Poprawki do sekcji 2.1 <i>Identyfikowalność</i> w celu uwzględnienia programu Fairtrade Sourcing Program dla bawełny.
01.03.2015_v1.0	01.03.2015	Całkowity przegląd Standardu. Dodanie dobrowolnych najlepszych praktyk. Dodanie rozdziałów <i>Prawa pracownicze</i> , <i>Ochrona środowiska</i> , <i>Rozwój kompetencji</i> oraz <i>Handel na uczciwych zasadach</i> . Uproszczenie słownictwa, reorganizacja tekstu, usunięcie powtórzeń, dodanie i wprowadzenie poprawek do wskazówek.
01.03.2015_v1.1	30.07.2015	Poprawki dotyczące tego, kogo dotyczy wymóg (4.1.8, 4.2.1, 4.2.3, 4.5.1), parafraza celu sekcji, parafraza wstępu do Załącznika 1, usunięcie wymogu dotyczącego kontraktów dla operatorów w łańcuchu dostaw.
01.03.2015_v1.2	1.12.2016	Aktualizacja Listy środków niebezpiecznych (wcześniej: Lista środków zakazanych) oraz związanych z nią wymogów. Ostateczny termin uzyskania zgodności ze Standardami odnoszącymi się do Listy środków niebezpiecznych został wydłużony z 01/01/2017 do 01/01/2018. Dodanie definicji płodozmianu oraz płatnika ceny i premii Fairtrade za płodozmian w produkcji kontraktowej w Załączniku 1.
01.03.2015_v1.3	01.05.2017	Wydłużenie terminu wycofania grupowego bilansu masy dla kakao i cukru. Dodanie wymogów dotyczących zasad grupowego bilansu masy i transparentności w modelach identyfikowalności.
01.03.2015_v1.4	22.01.2018	Rozszerzenie programu FSP na wszystkie towary oprócz kawy i bananów. Zmiana zawiera poprawki do zakresu, definicji FSP, celu sekcji identyfikowalności oraz wymogów 2.1.14 i 2.2.5. Zmiana nazwy Fairtrade Sourcing Program (FSP) na Fairtrade Sourced Ingredient (FSI).

FAIRTRADE
INTERNATIONAL

01.03.2015_v1.5	01.09.2018	Usunięcie ostatecznego terminu grupowego bilansu masy dla kakao i cukru (sekcja <i>Bilans masy</i> , wymóg 2.1.12.).
01.03.2015_v1.6	03.04.2019	Wprowadzenie nowego wymogu (4.1.7) dotyczącego transparentności przy świadczeniu usług.

1. Wymogi ogólne

Cel: Celem niniejszej sekcji jest stworzenie solidnego procesu, który sprawia, że produkty, znaki i deklaracje Fairtrade są godne zaufania.

1.1 Prawo do handlu produktami Fairtrade

Cel: Zapewnić, aby wszyscy operatorzy handlujący produktami Fairtrade byli do tego uprawnieni i poddawali się właściwym mechanizmom kontroli w celu potwierdzenia zgodności ze stosownymi zasadami.

1.1.1 Pozwolenie od jednostki certyfikującej

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Podstawowe	Firma może zacząć handlować produktami Fairtrade po uzyskaniu stosownej zgody od jednostki certyfikującej.

1.1.2 Akceptowanie audytów i próśb o informacje

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Podstawowe	Firma akceptuje zapowiedziane i niezapowiedziane audyty na swoim terenie, włącznie z podmiotami dodatkowymi (zob. 1.1.3), oraz składa wszystkie wymagane raporty w celu oceny zgodności z niniejszym Standardem. Firma udziela jednostce certyfikującej wszystkich informacji potrzebnych do oceny zgodności z niniejszym Standardem.

1.1.3 Rejestracja i umowy z podmiotami dodatkowymi

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Podstawowe	Firma wymaga w umowach ze wszystkimi podmiotami dodatkowymi, z którymi współpracuje, zachowania zgodności z niniejszym Standardem, akceptowania audytów i regularnego składania raportów, zgodnie z wymogami jednostki certyfikującej. Rozpoczynając współpracę z nowym podmiotem dodatkowym, firma rejestruje nowy podmiot dodatkowy w jednostce certyfikującej.
Wskazówka: Podmioty dodatkowe nie posiadają tytułu własności do produktu Fairtrade. Podmiotem dodatkowym może być podwykonawca, oddział firmy itp. Jednostka certyfikująca wskazuje, które wymogi niniejszego Standardu dotyczą danego podmiotu dodatkowego, a następnie ocenia zgodność ze Standardem wyłącznie wskazanych wymogów.	

1.1.4 Partnerzy w zakresie pozyskiwania produktów Fairtrade

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Podstawowe	Firma kupuje produkty Fairtrade wyłącznie od producentów Fairtrade lub traderów z ważnym certyfikatem lub weryfikacją.

FAIRTRADE
INTERNATIONAL

1.1.5 Partnerzy w zakresie sprzedaży produktów Fairtrade

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Podstawowe	Firma zapewnia , by produkty Fairtrade inne niż produkty w opakowaniu finalnym były sprzedawane wyłącznie traderom Fairtrade posiadającym ważny certyfikat.

1.1.6 NOWE Pozyskiwanie produktów od organizacji producentów

Kogo dotyczy: Pierwsi kupcy z wyjątkiem tych, którzy kupują produkt w modelu produkcji kontraktowej	
Podstawowe	Firma kupuje produkty certyfikowane od organizacji producentów, a nie od indywidualnych producentów należących do organizacji. Jeżeli nie jest to możliwe, firma uzasadnia powód i spisuje umowę ramową, która reguluje następujące kwestie między firmą i producentem: identyfikowalność, ilość, cena, warunki dostawy, zasady płatności oraz sposób fakturowania.

1.1.7 Zawieszenie

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Podstawowe	Firma nie podpisuje nowych kontraktów na produkty Fairtrade, jeżeli: <ul style="list-style-type: none">• dostawca/ kupiec został zawieszony lub• firma została zawieszona, chyba że firma jest w stanie dowieść , że łączą ją z dostawcą/ kupcem istniejące relacje handlowe. W przypadku istniejących relacji handlowych firma może podpisywać nowe kontrakty z tymi partnerami, jednak wielkość zamówienia nie może przekroczyć 50% ilości towaru będącego przedmiotem handlu z tym partnerem w poprzedzającym roku. W każdej sytuacji firma musi wywiązać się ze wszystkich kontraktów Fairtrade w okresie zawieszenia.
Wskazówka: Jednostka certyfikująca ustala, czy faktycznie istnieją relacje handlowe między firmą i partnerem.	

1.1.8 Decertyfikacja

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Podstawowe	Firma nie może zawierać żadnych transakcji Fairtrade, jeżeli zostanie decertyfikowana. Firma nie może zawierać żadnych transakcji Fairtrade z decertyfikowanym traderem. Dotyczy to również sytuacji, gdy kontrakty zostały już podpisane. Jednakże firma musi przyjąć produkty Fairtrade będące przedmiotem handlu przed datą decertyfikacji.
Wskazówka: Przykład: Jeżeli załadunek towaru zakupionego na zasadach Free on Board (FOB) został zakończony przed datą decertyfikacji, firma musi przyjąć ten towar. Transakcje, które nie zostały jeszcze dostarczone, nie są już kontraktami na zasadach Fairtrade.	

1.1.9 Przedstawiciel ds. Fairtrade

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Podstawowe	Firma wyznacza jednego oficjalnego przedstawiciela do spraw związanych z Fairtrade.
Wskazówka: Przedstawiciel ds. Fairtrade pełni funkcję głównego kontaktu w sprawach związanych z certyfikacją i audytem. Do obowiązków przedstawiciela należy dbałość o zachowanie zgodności firmy ze wszystkimi wymogami i przekazywanie jednostce certyfikującej informacji o wszelkich istotnych zmianach, jak aktualizacja danych kontaktowych itp.	

1.2 Używanie znaku FAIRTRADE

Cel: Zapewnić właściwe używanie znaku FAIRTRADE, deklaracji i wzmianek na temat Fairtrade.

1.2.1 Umowa na używanie znaku FAIRTRADE

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy, którzy używają znaku FAIRTRADE lub nawiązują do systemu Fairtrade	
Podstawowe	Używanie znaku FAIRTRADE lub nawiązywanie do systemu Fairtrade zgodnie z określeniem w niniejszym standardzie (zob. Definicje) w przypadku produktów finalnych, niegotowych, na opakowaniach lub w każdej innej formie komunikacji wymaga podpisania stosownej umowy z krajową organizacją Fairtrade lub Fairtrade International.

1.2.2 Zatwierdzanie projektów graficznych

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy, którzy używają znaku FAIRTRADE lub nawiązują do systemu Fairtrade	
Podstawowe	Firma zapewnia zgodność projektów graficznych zawierające znak FAIRTRADE na opakowaniu i we wszelkich innych formach komunikacji z „Zasadami używania znaku FAIRTRADE”. Wszelkie projekty wymagają pisemnego zatwierdzenia przez krajową organizację Fairtrade lub Fairtrade International.
Wskazówka: Przykłady projektów graficznych obejmują m.in. opakowanie, materiały promocyjne lub publikację treści w mediach drukowanych i elektronicznych.	

1.2.3 Weryfikacja deklaracji

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy FSI składający deklarację pozyskiwania surowców	
Podstawowe	Firma zgłasza do weryfikacji przez krajową organizację Fairtrade, Fairtrade International lub wyznaczonego agenta wszelkie deklaracje dotyczące pozyskiwania surowców na zasadach Fairtrade (np. w ramach modelu Fairtrade Sourced Ingredient – FSI), zanim zostaną one podane do publicznej wiadomości.

2. Handel

Cel: Zapewnić maksymalne korzyści dla producentów przy jednoczesnej wiarygodności wobec konsumentów.

2.1 Identyfikowalność

Cel: Zapewnić, aby każda sprzedaż produktu Fairtrade miała pokrycie w zakupie ekwiwalentu surowca na zasadach Fairtrade od producentów Fairtrade. W przypadku produktów Fairtrade sprzedawanych w modelu fizycznej identyfikowalności zapewnić możliwość prześledzenia ich drogi aż do producentów Fairtrade.

W niektórych przypadkach, gdy zapewnienie fizycznej identyfikowalności miałooby negatywny wpływ na osiągnięcie możliwie największych korzyści przez producentów, traderzy nie mają obowiązku forsować fizycznej identyfikowalności. Traderzy muszą jednak stosować się do wymogów bilansu masy, tak by ilość surowca skupowanego na zasadach Fairtrade odpowiadała ilości sprzedawanej na zasadach Fairtrade. Traderzy, którzy nie zapewniają fizycznej identyfikowalności, powinni dążyć do tego, by używać wsadu Fairtrade do wytwarzania produktów Fairtrade.

Wymóg zapewnienia fizycznej identyfikowalności nie obejmuje kakao, cukru trzcinowego, soków owocowych i herbaty (*camellia sinensis*). W przypadku tych kategorii produktów fizyczna identyfikowalność jest zalecana, ale nie obowiązkowa. W przypadku modelu Fairtrade Sourced Ingredient (FSI) dla bawełny i programu dla złota Gold Sourcing Program, których głównym celem jest promowanie pozyskiwania tych surowców na zasadach Fairtrade z korzyścią dla producentów Fairtrade, fizyczna identyfikowalność nie jest wymagana i dopuszczalny jest bilans masy. W przypadku modelu FSI dla bawełny bilans masy jest dopuszczalny na etapach przetwarzania począwszy od przędzenia. Na etapach przetwarzania do odziarniania włącznie obowiązuje zachowanie fizycznej identyfikowalności.

Identyfikowalność w dokumentacji

Cel: Zapewnić, aby transakcje Fairtrade były identyfikowalne i możliwe do prześledzenia w łańcuchu dostaw.

2.1.1 Identyfikacja produktów Fairtrade

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Podstawowe	<p>Firma w wyraźny sposób identyfikuje wszystkie produkty Fairtrade jako Fairtrade w całej dokumentacji zakupów i sprzedaży, np. na fakturach, potwierdzeniach dostawy i zamówieniach.</p> <p>Firma zapewnia możliwość identyfikacji następujących elementów, zarówno przez firmę, jak i jednostkę certyfikującą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazwy i numery FLO-ID traderów zawierających transakcję Fairtrade; • daty transakcji; • dane o ilości i formie fizycznej produktu będącego przedmiotem transakcji (kupna i sprzedaży); • informacje o płatności ceny i premii Fairtrade oraz prefinansowaniu (jeżeli dotyczy).
Wskazówka: Dokumentacja dotycząca produktu Fairtrade musi umożliwiać jednostce certyfikującej prześledzenie drogi produktu aż do dostawcy Fairtrade.	

2.1.2 Księgowanie

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Podstawowe	Firma księguje wszelkie przypadki przyjęcia, przetwarzania i sprzedaży produktów Fairtrade. Księgi muszą umożliwić jednostce certyfikującej prześledzenie wstecz drogi od dowolnego produktu wyjściowego Fairtrade do wsadu Fairtrade użytego do jego wytworzenia.
Wskazówka: Prześledzenie wstecz polega na tym, że zarówno firma, jak i jednostka certyfikująca jest w stanie zidentyfikować zmiany, jakim podlega produkt, receptury i ilość surowca.	

Fizyczna identyfikowalność

Cel: Zapewnić, aby produkty Fairtrade były fizycznie odróżnione od pozostałych produktów, tak by produkty Fairtrade sprzedawane jako fizycznie identyfikowalne można było prześledzić wstecz do producentów.

Poniższe wymogi obowiązują wszystkich traderów. Wyjątki: kakao, cukier trzcinowy, soki owocowe, herbata (camellia sinensis); działanie w ramach modelu FSI dla bawełny po etapie odziarniania, działanie w ramach modelu Gold Sourcing Program. W tych wypadkach trader sam decyduje o tym, czy stosować fizyczną identyfikowalność. W przypadku podjęcia decyzji o stosowaniu fizycznej identyfikowalności trader jest zobowiązany spełniać poniższe wymogi. Pozostałe produkty są objęte wymogami dotyczącymi fizycznej identyfikowalności, nawet w ramach modelu FSI.

2.1.3 Fizyczne oddzielenie produktów Fairtrade

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy stosujący fizyczną identyfikowalność	
Podstawowe	Firma oddziela fizycznie produkty Fairtrade od pozostałych na każdym etapie łańcucha dostaw.

2.1.4 Identyfikacja produktów na miejscu

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy stosujący fizyczną identyfikowalność	
Podstawowe	Firma jest w stanie zidentyfikować produkty Fairtrade jako Fairtrade na wszystkich etapach (np. magazynowanie, transport, przetwarzanie, pakowanie, oznakowanie), jak również w księgach i dokumentach.

2.1.5 Identyfikacja produktów w chwili sprzedaży

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy stosujący fizyczną identyfikowalność	
Podstawowe	Podczas sprzedaży produktów Fairtrade firma wyraźnie identyfikuje je jako Fairtrade.
Wskazówka: Wybór sposobu identyfikacji należy do firmy, o ile da się go zweryfikować (np. oznaczenie FLO-ID lub napis „FLO/Fairtrade” na opakowaniu i w dokumentacji).	

² W przypadku bawełny dotyczy to wyłącznie działań od przedzenia włącznie w ramach modelu FSI. Fizyczna identyfikowalność jest obowiązkowa na etapie odziarniania.

2.1.6 Opcjonalna fizyczna identyfikowalność

Kogo dotyczy: Traderzy, którzy stosują fizyczną identyfikowalność dla kakao, cukru trzcinowego, herbaty (<i>camellia sinensis</i>) i soków owocowych	
Podstawowe	Firma pozyskuje kakao, cukier trzcinowy, herbatę (<i>camellia sinensis</i>) lub soki owocowe od tradera Fairtrade certyfikowanego zgodnie z wymogami fizycznej identyfikowalności. Produkty w momencie zakupu muszą być zidentyfikowane jako produkty Fairtrade fizycznie identyfikowalne.
<p>Wskazówka: Wybór sposobu identyfikacji należy do firmy, o ile da się go zweryfikować (np. oznaczenie FLO-ID lub napis „FLO/Fairtrade” na opakowaniu i w dokumentacji).</p> <p>Ze względów prawnych deklaracje i teksty towarzyszące produktom fizycznie identyfikowalnym i produktom bez fizycznej identyfikowalności różnią się od siebie. Deklaracje i teksty towarzyszące dotyczące fizycznej identyfikowalności mogą być używane wyłącznie w tych łańcuchach dostaw, których audyt potwierdził spełnianie wymogów dotyczących fizycznej identyfikowalności (2.1.3 – 2.1.7).</p>	

2.1.7 Fizyczna identyfikowalność w produktach złożonych

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy stosujący fizyczną identyfikowalność	
Podstawowe	W przypadku gdy w produkcie Fairtrade znajdują się zarówno składniki podlegające fizycznej identyfikowalności, jak i składniki bez fizycznej identyfikowalności, składniki Fairtrade podlegające fizycznej identyfikowalności muszą spełniać wymogi dotyczące fizycznej identyfikowalności. Jeżeli ze względów technicznych nie jest to możliwe, firma ma obowiązek ubiegać się o udzielenie wyjątku przez jednostkę certyfikującą.
<p>Wskazówka: Niektóre produkty złożone Fairtrade zawierają zarówno składniki podlegające fizycznej identyfikowalności, jak i składniki bez fizycznej identyfikowalności (np. wanilię i kakao), co powoduje utratę fizycznej identyfikowalności dla niektórych bądź wszystkich składników. W tych szczególnych przypadkach firma ma obowiązek dowieść, że utrata identyfikowalności wynika z przyczyn technicznych. Deklaracji i tekstów towarzyszących dotyczących fizycznej identyfikowalności można używać wyłącznie w przypadku produktów złożonych i składników Fairtrade certyfikowanych z uwzględnieniem spełniania wymogów dotyczących fizycznej identyfikowalności.</p>	

Bilans masy

Cel: Zapewnić ekwiwalent ilości produktu Fairtrade sprzedanego przez producentów na zasadach Fairtrade dla każdego produktu Fairtrade sprzedawanego konsumentom.

Fairtrade wyróżnia dwa rodzaje bilansu masy:

Bilans masy w danej lokalizacji – podlega audytowi w tej lokalizacji (wymóg 2.1.10): Wsad Fairtrade musi być dostarczony i przetwarzany w tej samej lokalizacji, w której powstaje produkt wyjściowy Fairtrade. Traderzy powinni dążyć do tego, by używać wsadu Fairtrade do wytwarzania lub sprzedaży produktów Fairtrade.

Grupowy bilans masy – podlega audytowi w grupie lokalizacji (wymóg 2.1.12): Wsad Fairtrade nie musi trafiać do tej samej lokalizacji, w której powstaje produkt wyjściowy Fairtrade. Grupowy bilans masy jest dozwolony wyłącznie dla kakao i cukru trzcinowego.

Następujące wymogi obowiązują traderów BEZ fizycznej identyfikowalności, bez względu na to, czy działają w modelu FSI czy nie.

2.1.8 Bilans masy: ekwiwalent ilości wsadu i produktu wyjściowego

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy stosujący bilans masy	
Podstawowe	Firma zapewnia , by ilość produktów wyjściowych sprzedawanych jako Fairtrade nie przekraczała ilości wsadu pozyskanego na zasadach Fairtrade, z uwzględnieniem wydajności przetwarzania i strat.
Wskazówka: Stratą określa się wszelkie ubytki masy produktu w czasie od zakupu (wsad) do sprzedaży (produkt wyjściowy), np. podczas magazynowania, przepakowywania, przetwarzania i transportu	

2.1.9 Bilans masy: zakup poprzedza sprzedaż

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy stosujący bilans masy	
Podstawowe	Firma zapewnia , by kupno wsadu Fairtrade odbywało się przed sprzedażą produktów wyjściowych Fairtrade.

2.1.10 Bilans masy w danej lokalizacji:

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy stosujący bilans masy (za wyjątkiem wskazanych w 2.1.12)	
Podstawowe	Firma zapewnia , by wsad Fairtrade był dostarczany i przetwarzany w tej samej lokalizacji, w której powstaje produkt wyjściowy Fairtrade.

2.1.11 Bilans masy: zamiana na podobne

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy stosujący bilans masy	
Podstawowe	Firma zapewnia , by wsad Fairtrade był tego samego rodzaju i jakości jak wsad stosowany do wytwarzania produktu wyjściowego Fairtrade (zamiana na podobne).
Wskazówka: Niniejszy wymóg ma zapewnić stosowanie bilansu masy właściwie i zgodnie z przeznaczeniem. W tym celu kupowany wsad Fairtrade powinien być porównywalny z wsadem używanym do wytwarzania produktów Fairtrade. Zamiana wsadów nie powinna odbywać się ze szkodą dla producenta. Ten sam rodzaj i jakość obejmuje między innymi inne certyfikaty, klasę specjality, cenę czy jakość. Przykład: Jeżeli firma sprzedaje czekoladę Fairtrade wytworzoną z kakao wysokiej jakości, nie może kupować ziaren kakao Fairtrade niskiej jakości jako składnika do bilansu masy. Przykład 2: Jeżeli firma sprzedaje cukier z certyfikatem rolnictwa ekologicznego, nie może kupić cukru bez certyfikatu rolnictwa ekologicznego jako składnika do bilansu masy.	

2.1.12 NOWE 2018 Grupowy bilans masy

Kogo dotyczy: Traderzy stosujący grupowy bilans masy dla kakao i cukru	
Podstawowe	<p>Firma, która chce stosować grupowy bilans masy, musi najpierw uzyskać na to zgodę od jednostki certyfikującej. Wszelkie zmiany lokalizacji zaangażowanych w grupowy bilans masy również wymagają zgody jednostki certyfikującej.</p> <p>Jednostka certyfikująca udziela zgody na stosowanie grupowego bilansu masy wyłącznie wtedy, gdy spełnione zostaną następujące warunki:</p> <ol style="list-style-type: none">Wszystkie lokalizacje zaangażowane w grupowy bilans masy należą do jednej grupy.Jedna lokalizacja zostanie wyznaczona jako centrala administracyjna, której rolą będzie udostępnianie informacji dotyczących wszystkich zakupów i sprzedaży prowadzonych przez każdy z podmiotów w grupie.Grupa posiada odpowiedni i używany przez wszystkie podmioty system, który zbiera informacje na temat wszystkich zakupów i sprzedaży Fairtrade. System umożliwi sprawdzenie, czy ilość produktów wyjściowych Fairtrade sprzedawanych przez grupę nie przekracza ilości wsadu Fairtrade kupowanego przez grupę.

2.1.13 NOWE 2018 Transparentność B2B w modelu identyfikowalności

Kogo dotyczy: Wszyscy producenci i traderzy kakao i cukru	
Podstawowe	Przy każdej sprzedaży kakao lub cukru na zasadach Fairtrade w dokumentacji należy zaznaczyć, czy produkt był segregowany zgodnie z zasadami fizycznej identyfikowalności, czy sprzedany na zasadzie bilansu masy.
Wskazówka: Jako dokumentację sprzedaży w tym wypadku rozumie się kontrakt, fakturę lub potwierdzenie dostawy. Uwaga: Niniejszy wymóg nie odnosi się do kwestii zasad komunikacji z konsumentami, które znajdują się w dokumencie „Zasady używania znaku FAIRTRADE” .	

2.1.14 NOWE 2017 Identyfikowalność w modelu FSI dla bawełny i programie dla złota Gold Sourcing Program

Kogo dotyczy: Traderzy działający w modelu FSI dla bawełny (za wyjątkiem etapu odziarniania) oraz Gold Sourcing Program.	
Podstawowe	Traderzy działający z modelu FSI dla bawełny (za wyjątkiem etapu odziarniania) oraz Gold Sourcing Program mogą stosować zasady fizycznej identyfikowalności lub bilansu masy. W obu przypadkach deklaracje dotyczące ilości pozyskanego surowca lub skali pozyskiwania odpowiadają fizycznej ilości uprzednio pozyskanego surowca, bez względu na to, czy był on fizycznie identyfikowalny czy też nie.

2.2 Skład produktu

Cel: Zapewnić maksymalne korzyści dla producentów przy jednoczesnej wiarygodności wobec konsumentów. W tym celu produkty Fairtrade powinny zawierać możliwie najwięcej składników Fairtrade, a teksty towarzyszące na temat Fairtrade zarówno na opakowaniach, jak i poza nimi, powinny rzetelnie to odzwierciedlać.

Zasady dotyczące złożonych produktów niespożywczych znajdują się w standardzie dla danego produktu lub w dokumentacji przekazanej przez krajową organizację Fairtrade.

Celem oznakowania produktów złożonych w modelu FSI opisanych w wymogu 2.2.5 jest umożliwienie używania znaku FSI na produktach, w których składzie znajduje się surowiec pozyskany w łańcuchu dostaw Fairtrade. Model ten ma za zadanie zwiększyć ilość surowca sprzedawanego przez producentów Fairtrade na zasadach FSI.

2.2.1 Wszystko, co może być Fairtrade, musi być Fairtrade

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy zajmujący się produktami złożonymi (z wyjątkiem traderów FSI)	
Podstawowe	Firma zapewnia , by spożywcze składniki złożone i spożywcze produkty złożone zawierały możliwie jak najwięcej składników Fairtrade.
<p>Wskazówka: Wymóg dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • składników złożonych (zawierających kilka komponentów, np. wiórki czekoladowe), • pochodnych pojedynczych komponentów (np. lecytyna sojowa). <p>Lista niedostępnych składników Fairtrade jest regularnie aktualizowana i publikowana w serwisie internetowym Fairtrade International: https://www.fairtrade.net/standards/our-standards.html</p>	

2.2.2 Minimalna zawartość Fairtrade

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy zajmujący się produktami złożonymi (z wyjątkiem traderów FSI)	
Podstawowe	<p>Spożywcze produkty złożone zawierają co najmniej 20% składników Fairtrade. Firma podaje procentową zawartość składników Fairtrade w odniesieniu do łącznej masy lub objętości wszystkich składników początkowych przed przetworzeniem.</p> <p>W przypadku produktów zawierających ponad 50% dodatku wody lub nabiału firma może nie uwzględniać dodanej wody lub i/lub nabiału w obliczeniu. Dotyczy to również soków z koncentratu, ale nie soków wyciskanych.</p>
<p>Wskazówka: Wymóg dotyczy wyłącznie spożywczych produktów złożonych (produktów gotowych do sprzedaży konsumentom zawierających więcej niż jeden składnik), a nie spożywczych składników złożonych (składników, które zawierają kilka komponentów, lecz nie są przeznaczone do sprzedaży konsumentom).</p> <p>Łączną zawartość procentową składników Fairtrade oblicza się, uwzględniając wyłącznie tę część danego składnika, która posiada certyfikat Fairtrade. Innymi słowy, jeżeli w danym produkcie występuje składnik z certyfikatem Fairtrade i bez certyfikatu, w obliczeniu uwzględnia się wyłącznie część z certyfikatem Fairtrade. Składników, dla których zastosowano wyjątki, nie uwzględnia się przy obliczaniu zawartości procentowej Fairtrade. Przykład: Lód składa się w 20% z cukru Fairtrade, w 10% z kakao Fairtrade, w 9% z ciastek (zawartość składników Fairtrade w ciastkach wynosi 50%), w 3% z migdałów z certyfikatem ekologicznym (niedostępne w wersji Fairtrade: automatyczny wyjątek) oraz w 2% z wanilii Fairtrade. Łączna zawartość składników Fairtrade: 20% cukru +10% kakao + 4.5% ciastek + 0% migdałów + 2% wanilii = 36.50%.</p>	

2.2.3 Deklaracja zawartości Fairtrade

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy zajmujący się spożywczymi produktami złożonymi (z wyjątkiem traderów FSI)	
Podstawowe	Firma deklaruje procentową zawartość składników Fairtrade z tyłu opakowania, chyba że jest to niezgodne z przepisami prawa krajowego.
Wskazówka: Licencjobiorca ponosi odpowiedzialność za to, by opakowanie produktu było zgodne ze wszystkimi stosownymi przepisami prawa dotyczącymi opakowań obowiązującymi w krajach, w których produkt jest sprzedawany.	

2.2.4 Wyjątki dotyczące użycia składników bez certyfikatu Fairtrade

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy zajmujący się produktami złożonymi (z wyjątkiem traderów FSI)	
Podstawowe	Wyjątek zezwalający na używanie składnika bez certyfikatu Fairtrade w miejsce składnika z certyfikatem Fairtrade może być udzielony na czas określony, nie dłużej niż na dwa lata. Po tym czasie firma przedstawia dowód na używanie składników z certyfikatem Fairtrade lub ponownie wnioskuje o przyznanie wyjątku. Zawartość składników Fairtrade w produkcie złożonym musi w dalszym ciągu wynosić co najmniej 20%.
<p>Wskazówka: Traderzy, którzy wytwarzają spożywcze produkty złożone, zwracają się o przyznanie wyjątku do jednostki licencjonującej Fairtrade. Traderzy, którzy wytwarzają spożywcze składniki złożone, zwracają się o przyznanie wyjątku do jednostki certyfikującej. Złożenie wniosku o przyznanie wyjątku nie powoduje automatycznego przyznania wyjątku.</p> <p>Aby zapewnić korzyści producentom Fairtrade, jako warunek przyznania wyjątku trader może zostać zobligowany do zapłaty producentom Fairtrade np. premii Fairtrade za ekwiwalent ilości surowca, który w drodze wyjątku nie został pozyskany na zasadach Fairtrade.</p> <p>Poniżej znajdują się ogólne warunki i powody, dla których traderzy mogą wnioskować o przyznanie wyjątku:</p> <p>Wyjątki typu I przyznaje jednostka licencjonująca lub jednostka certyfikująca w oparciu o zalecenia wydane przez Komisję ds. wyjątków. Powody uprawniające do wnioskowania o przyznanie wyjątku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczna podaż: Pozyskanie składników Fairtrade nie jest czasowo możliwe ze względów pozostających poza kontrolą wytwórcy lub przetwórcy, jak susza, klęska żywiołowa, strajk, wojna itp. • Nieodpowiednia jakość: Jakość dostępnych składników Fairtrade powoduje problemy techniczne, których nie da się rozwiązać. • Nowy standard: Z chwilą publikacji standardu dla nowego produktu aktualni traderzy Fairtrade uzyskują automatycznie wyjątek na okres dwóch lat, aby dostosować łańcuch dostaw do pozyskiwania nowego składnika. Jeżeli po okresie dwóch lat nadal występują problemy z pozyskiwaniem składnika, trader może wnioskować o przyznanie wyjątku. • Składnik nie jest dostępny: Dotyczy to sytuacji, w której dla danego składnika lub pochodnej istnieje standard Fairtrade, jednak składnik lub pochodna nie jest aktualnie sprzedawana lub przetwarzana przez żadnego tradera w wersji Fairtrade. Listę niedostępnych składników Fairtrade publikuje Komisja ds. wyjątków. Traderzy mają obowiązek wznowić pozyskiwanie składnika Fairtrade, gdy stanie się on ponownie dostępny. <p>Wyjątki typu II przyznaje Komisja ds. wyjątków. Powody uprawniające do wnioskowania o przyznanie wyjątku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Składnik na etapie przejściowym: Dotyczy to sytuacji, w której ze względu na zbyt małą podaż trader nie może pozyskać całej potrzebnej ilości składnika spożywczego produktu złożonego w wersji Fairtrade. Dany składnik jest dostępny i sprzedawany / przetwarzany w wersji Fairtrade, jednak w ilości niewystarczającej na pokrycie całości zapotrzebowania. Firma ma obowiązek sporządzenia pisemnego planu pozyskiwania 100% składnika w wersji Fairtrade. <p>Z chwilą podpisania umowy licencyjnej co najmniej 20% składnika na etapie przejściowym w spożywczym produkcie złożonym musi być pozyskiwane w wersji Fairtrade. W ciągu roku zawartość składnika w wersji Fairtrade musi wzrosnąć do co najmniej 50%. Składnik na etapie przejściowym musi być pozyskiwany w 100% w wersji Fairtrade zgodnie z przyjętym planem i możliwe jak najszybciej.</p> <p>Łączną zawartość procentową składników Fairtrade oblicza się, uwzględniając wyłącznie tę część danego składnika, która posiada certyfikat Fairtrade.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pochodzenie: Dotyczy składników z certyfikatem pochodzenia, np. <i>Appellation d'origine contrôlée</i>, <i>Denominación de origen</i>, <i>Districtus Austria Controllatus</i>, <i>Denominação de Origem Controlada</i> itp. Składnik z deklaracją pochodzenia musi być oznaczony jako wyjątek z tyłu opakowania. 	

2.2.5 NOWE 2018 Skład produktu w modelu Fairtrade Sourced Ingredient (FSI)

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy FSI (oprócz traderów działających w modelu FSI dla bawełny i programu dla złota Gold Sourcing Program)	
Podstawowe	Produkty w modelu FSI zawierają 100% odpowiedniego surowca z certyfikatem Fairtrade, a w przypadku produktów zawierających kakao, cukier, soki owocowe i herbatę (<i>camellia sinensis</i>) pozyskane na zasadzie bilansu masy certyfikacji Fairtrade podlega ekwiwalent ilości użytego surowca, zgodnie z wymogami 2.1.8 – 2.1.13. Produkty finalne oznaczone znakiem FSI to produkty złożone.
Wskazówka: Określenie „produkty” może oznaczać zarówno produkty finalne, jak i niegotowe. Więcej informacji na temat właściwego stosowania znaku FSI na produktach finalnych znajduje się w poradniku Zasady używania znaku Fairtrade Sourced Ingredient.	

3. Produkcja

Cel: Celem niniejszej sekcji jest wzmocnienie zrównoważonego rozwoju w zakresie społecznym i środowiskowym w łańcuchach dostaw Fairtrade.

3.1 Prawa pracownicze

Cel: Zapewnić przestrzeganie praw pracowników w łańcuchach dostaw Fairtrade. Fairtrade oczekuje od wszystkich traderów odpowiedzi na wezwanie Międzynarodowej Organizacji Pracy do zapewnienia wszystkim pracownikom godziwych warunków pracy.

3.1.1 NOWE 2017 Zgodność z prawem pracy i konwencjami Międzynarodowej Organizacji Pracy

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy z wyjątkiem traderów działających w modelu FSI dla bawełny po etapie odziarniania	
Podstawowe	Firma zna wszystkie stosowne przepisy prawa pracy obowiązujące w kraju i podstawowe konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy i nie ma żadnych przesłanek, że łamie którekolwiek z nich.
<p>Wskazówka: Poniżej wymieniono podstawowe konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy. Ich przestrzeganie jest obowiązkowe, bez względu na to, czy zostały ratyfikowane w kraju działania.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konwencja dotycząca wolności związkowej i ochrony praw związkowych, 1948 (nr 87) • Konwencja dotycząca stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych, 1949 (nr 98) • Konwencja dotycząca pracy przymusowej lub obowiązkowej, 1930 (nr 29) • Konwencja dotycząca zniesienia pracy przymusowej, 1957 (nr 105) • Konwencja dotycząca najniższego wieku dopuszczenia do zatrudnienia, 1973 (nr 138) • Konwencja dotycząca natychmiastowego zniesienia najgorszych form pracy dzieci, 1999 (nr 182) • Konwencja dotycząca jednakowego wynagrodzenia dla pracujących mężczyzn i kobiet za pracę jednakowej wartości, 1951 (nr 100) • Konwencja dotycząca dyskryminacji w zakresie zatrudnienia i wykonywania zawodu, 1958 (nr 111) 	

3.2 Ochrona środowiska

Cel: Zminimalizować negatywny wpływ łańcuchów dostaw Fairtrade na środowisko naturalne. Fairtrade oczekuje

FAIRTRADE
INTERNATIONAL

od wszystkich traderów, aby mieli świadomość negatywnego wpływu swojej działalności na środowisko naturalne i podejmowali działania na rzecz jego ograniczenia.

3.2.1 NOWE 2017 Zgodność z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy z wyjątkiem traderów działających w modelu FSI dla bawełny po etapie odziarniania	
Podstawowe	Firma zna stosowne przepisy prawa dotyczącego ochrony środowiska

3.2.2 NOWE 2018 Lista środków niebezpiecznych

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy z wyjątkiem traderów działających w modelu FSI dla bawełny po etapie odziarniania	
Podstawowe	<p>Firma nie używa środków wymienionych w części 1 Listy środków niebezpiecznych (lista czerwona) przy produkcji Fairtrade (zob. Lista środków niebezpiecznych). Dozwolone jest stosowanie wyłącznie tych środków syntetycznych, które są oficjalnie zarejestrowane i dopuszczone do użytku przy uprawie danego produktu w kraju stosowania.</p> <p>Firma prowadzi i aktualizuje na bieżąco listę środków ochrony roślin używanych w produkcji Fairtrade. Na liście znajdują się nazwy składników aktywnych, nazwa handlowa środka, produkty, na których jest stosowany i szkodniki, które zwalcza. Firma zaznacza, które stosowane środki ochrony roślin znajdują się na publikowanej przez Fairtrade International Liście środków niebezpiecznych w części 1 (lista czerwona), części 2 (lista pomarańczowa) i części 3 (lista żółta).</p>
<p>Wskazówka: Lista środków niebezpiecznych Fairtrade International składa się z trzech części. Część 1 (lista czerwona) stanowi spis środków zakazanych. Część 2 (lista pomarańczowa) stanowi spis środków dopuszczonych do stosowania zgodnie z zasadami określonymi w Standardzie (zob. wymóg 3.2.3), których stosowanie jest monitorowane. Część 3 (lista żółta) stanowi listę środków, które zostały oznaczone jako niebezpieczne. Zaleca się zaprzestania stosowania środków z listy pomarańczowej i żółtej.</p> <p>Firma może używać środków znajdujących się na Liście środków niebezpiecznych na produktach innych niż produkty Fairtrade, lecz trzeba poinformować audytorów o tym, na jakich produktach i przeciw jakim szkodnikom są stosowane. Zaleca się, aby firma zaprzestała używania tych środków na jakichkolwiek produktach, ponieważ są one niebezpieczne dla zdrowia i środowiska naturalnego.</p> <p>Istnieje wiele środków, zwłaszcza pestycydów, które nie są dopuszczone do stosowania przy produkcji żywności, ponieważ są uznawane za niebezpieczne lub przestarzałe. Nie wszystkie znajdują się na Liście środków niebezpiecznych Fairtrade International. Dlatego też niezmiernie ważne jest stosowanie w produkcji wyłącznie oficjalnie zatwierdzonych środków, zgodnie z ich przeznaczeniem. Tradycyjne metody ochrony roślin, np. preparaty roślinne, można stosować nawet wówczas, gdy nie zostały one oficjalnie zatwierdzone, chyba że ich używanie zostało wyraźnie zakazane.</p>	

3.2.3 NOWE 2018 Używanie środków znajdujących się na liście pomarańczowej

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy z wyjątkiem traderów działających w modelu FSI dla bawełny po etapie odziarniania	
Podstawowe	Firma może używać środków z listy pomarańczowej do produktów Fairtrade tylko wówczas, jeżeli spełnione są łącznie wszystkie poniższe warunki: <ul style="list-style-type: none">a. Firma spełnia szczególne warunki stosowania z Listy środków niebezpiecznych ORAZb. Środek z listy pomarańczowej jest stosowany: i) aby zapobiec uodpornieniu się szkodników na stosowany środek ochrony roślin, ii) na zmianę z mniej szkodliwymi środkami ochrony roślin, iii) w ramach integrowanej ochrony roślin iv) w połączeniu z niechemicznymi środkami ochrony ORAZc. Firma opracowuje strategię ograniczania/wycofania środka z użycia z podaniem nazwy środka: nazwa techniczna/składnik aktywny, formuła (stężenie procentowe składnika aktywnego), nazwa handlowa; zastosowanej ilości: stężenie aerozolu (ilość składnika aktywnego/hektar, procentowo, ppm itp.) oraz całkowite zużycie (ilość składnika aktywnego/hektar/rok); działań podejmowanych na rzecz ograniczania/wycofania środka włącznie ze środkami niechemicznymi wchodzącymi w skład strategii integrowanej ochrony roślin. Plan zostaje wdrożony i udostępniony jednostce certyfikującej.

3.2.4 NOWE 2017 Zarządzanie wpływem na środowisko naturalne

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy z wyjątkiem traderów działających w modelu FSI dla bawełny po etapie odziarniania	
Dobrowolne	Firma jest świadoma i działa na rzecz minimalizacji negatywnego wpływu wytwarzanych produktów Fairtrade na środowisko naturalne w takich obszarach, jak eksploatacja ziemi i bioróżnorodność, zużycie wody, zużycie energii (włącznie ze śladem węglowym), powstawanie ścieków, emisje do atmosfery, wytwarzanie odpadów, niedogodności i zapobieganie wypadkom.

3.2.5 NOWE 2017 Opakowania z materiałów z recyklingu lub biodegradowalnych

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy z wyjątkiem traderów działających w modelu FSI dla bawełny po etapie odziarniania	
Dobrowolne	Firma w maksymalnym możliwym stopniu używa opakowań z recyklingu lub biodegradowalnych.

3.2.6 NOWE 2017 Ograniczanie śladu węglowego

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy z wyjątkiem traderów działających w modelu FSI dla bawełny po etapie odziarniania	
Dobrowolne	Firma podejmuje działania na rzecz ograniczenia śladu węglowego w łańcuchach dostaw Fairtrade.

4. Biznes i rozwój

Cel: Zapewnić, aby transakcje Fairtrade odbywały się na uczciwych i transparentnych zasadach i stanowiły podstawę do rozwoju i wzmacniania pozycji producentów.

4.1 Kontrakty

Cel: Zapewnić transparentność w relacjach handlowych między producentami i kupcami oraz w całym łańcuchu dostaw. Kontrakty stanowią ramy prowadzenia transakcji handlowych Fairtrade.

4.1.1 Rola płatnika lub łącznika

Kogo dotyczy: Płatnicy i łącznicy Fairtrade	
Podstawowe	Firma jest świadoma pełnienia roli płatnika ceny i/lub premii Fairtrade i/lub roli łącznika zgodnie z Załącznikiem 1 . Firma może dokonać innych ustaleń, jeżeli są one wymienione jako dozwolone w tabeli w Załączniku 1 , pod warunkiem że zostanie to uzgodnione ze wszystkimi stronami (włącznie z producentem), udokumentowane na piśmie oraz zgłoszone jednostce certyfikującej.

4.1.2 Kontrakty Fairtrade dla płatników

Kogo dotyczy: Płatnicy Fairtrade	
Podstawowe	Firma podpisuje kontrakt na zakup produktów Fairtrade z producentem (lub łącznikiem, jeżeli dotyczy). Kontrakt jest zgodny z przepisami obowiązującymi w branży i wyraźnie zawiera co najmniej następujące informacje: <ul style="list-style-type: none">• ustalona ilość;• specyfikacja jakości;• cena, ustalona zgodnie z wymogami sekcji cen;• wysokość premii Fairtrade do zapłaty (wymieniona oddzielnie od ceny);• wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za płatność ceny i premii Fairtrade;• forma płatności, która musi być transparentna i możliwa do zidentyfikowania;• data obowiązującego kursu wymiany walut, jeżeli płatność ceny i premii Fairtrade odbywa się w innej walucie niż przyjęta w tabeli cen Fairtrade;• warunki i kwotę prefinansowania (jeżeli dotyczy);• procedury rozwiązywania problemów z jakością;• warunki dostawy wyrażone w międzynarodowych terminach handlowych (Incoterms);• warunki płatności zgodne ze standardami Fairtrade dla właściwych produktów;• definicję lub klauzulę dotyczącą siły wyższej;• uzgodnienie sądu właściwego;• wskazanie alternatywnego mechanizmu rozwiązywania sporów. Obu stronom kontraktu przysługuje równe prawo do jego rozwiązania.

FAIRTRADE
INTERNATIONAL

Wskazówka: W przypadku kontraktu zawieranego z producentem należy uzgodnić, która strona odpowiada za sporządzenie kontraktu. W przypadku braku osiągnięcia zgody stroną odpowiedzialną za sporządzenie kontraktu zostaje kupiec, który ma obowiązek dostarczyć kontrakt producentowi w ustalonym języku

Zalecaną alternatywną formą rozwiązywania sporów jest mediacja.

Kontrakt z producentem należy podpisać niezwłocznie po zakończeniu negocjacji i osiągnięciu porozumienia.

4.1.3 NOWE Rozbicie cen w kontraktach

Kogo dotyczy: Płatnicy Fairtrade i łącznicy Fairtrade

Podstawowe Jeżeli wysokość ceny minimalnej Fairtrade, referencyjnej ceny rynkowej i/lub premii Fairtrade różni się od tych, za jakie firma kupuje produkt lub zostały ustalone dla innej formy produktu niż ta, jaka jest przedmiotem kontraktu, firma **zapisuje** w kontrakcie z producentem (lub łącznikiem, jeżeli dotyczy) szczegółowe rozbicie kalkulacji ceny (koszty ujęte lub dodane z podaniem wartości oraz wskaźnik wymiany w przypadku przetwarzania), jak również kalkulację premii Fairtrade (wskaźnik wymiany w przypadku przetwarzania). Firma **może odjąć wyłącznie koszty** wchodzące w skład ceny minimalnej Fairtrade. Wartość premii Fairtrade nie może zostać obniżona.

Wskazówka: Dzięki temu obliczanie ceny minimalnej Fairtrade i/lub ceny rynkowej oraz premii Fairtrade jest bardziej transparentne.

4.1.4 NOWE Kontrakty Fairtrade dla łączników

Kogo dotyczy: łącznicy Fairtrade

Podstawowe Firma, która pełni funkcję łącznika, **podpisuje** kontrakt na zakup produktów Fairtrade z producentem. Kontrakt musi zawierać wszystkie elementy wymienione w wymogu 4.1.2 oraz dodatkowo metody płatności różnicy cenowej (jeżeli dotyczy) i premii Fairtrade wraz z harmonogramem, jak również informację o przyjętym systemie raportowania.

4.1.5 NOWE Składanie kwartalnych raportów przez łączników

Kogo dotyczy: łącznicy Fairtrade

Podstawowe Firma **przesyła** producentowi kwartalny raport dla każdego kontraktu, zawierający dokładną ilość sprzedanego produktu, różnicę cenową (jeżeli dotyczy), wartość należnej premii Fairtrade i identyfikator FLO ID kupca towaru.

Wskazówka: Celem niniejszego wymogu jest poprawa transparentności sprzedaży Fairtrade, tak by producent wiedział, kiedy i do kogo trafił jego produkt oraz kiedy może się spodziewać wypłaty premii Fairtrade. Zmiana częstotliwości raportowania wymaga obopólnej zgody producenta i kupca.

FAIRTRADE
INTERNATIONAL

4.1.6 Przestrzeganie kontraktów

Kogo dotyczy: Płatnicy i łącznicy Fairtrade	
Podstawowe	Firma przestrzega wszystkich warunków transakcji zapisanych w kontrakcie, chyba że obie strony uzgodnią ich zmianę. W przypadku wystąpienia wyjątkowych i nieprzewidzianych okoliczności, które uniemożliwiają zakup produktu w ilości określonej w kontrakcie, firma niezwłocznie informuje o tym dostawcę i aktywnie poszukuje rozwiązania problemu.
Wskazówka: Jeżeli ze względu na wyjątkowe i nieprzewidziane okoliczności jedna ze stron nie jest w stanie wypełnić kontraktu, producent i kupiec mają obowiązek wykazać przed jednostką certyfikacyjną, że aktywnie poszukują sposobu na rozwiązanie problemu.	

4.1.7 NOWE LIPIEC 2019 Świadczenie usług

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Podstawowe	Jeżeli firma świadczy na rzecz producentów usługi, np. szkolenia, wymaga to uprzedniego spisania z producentem wszystkich zasad i warunków świadczenia usług, włącznie z opłatami. Firma nie może wywierać nacisku na producentów, aby zgodzili się na usługi i opłaty. Świadczenie usług nie może być również warunkiem zakupu produktów od producentów.
Wskazówka: Celem niniejszego wymogu jest zapewnienie producentom samodzielności w podejmowaniu decyzji co do tego, z jakich usług chcą korzystać i na co przeznaczyć premię Fairtrade.	

4.1.8 NOWE Długoterminowe zobowiązania

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Dobrowolne	Firma podejmuje długoterminową współpracę z producentem lub dostawcami, którzy zyskują w ten sposób podstawy do podpisania długoterminowego kontraktu z producentami.
Wskazówka: Celem niniejszej praktyki jest promowanie długoterminowych relacji handlowych, tak by umożliwić producentom planowanie. Określenie „długoterminowy” oznacza tu dwa lata lub dłużej.	

4.1.9 NOWE Trójstronne kontrakty z producentami

Kogo dotyczy: Łącznicy i płatnicy Fairtrade	
Dobrowolne	Firma podpisuje trójstronny kontrakt między firmą, producentem oraz płatnikiem ceny i premii Fairtrade. Alternatywnie, firma udostępnia producentowi kontrakt, jak podpisała z płatnikiem ceny i premii Fairtrade.
Wskazówka: Celem wymogu jest poprawa transparentności transakcji Fairtrade i zapewnienie producentom wglądu w warunki, na jakich sprzedawane są produkty Fairtrade.	

4.2 Cena i premia Fairtrade

Cel: Zapewnić, by cena, jaką producenci otrzymują za produkty sprzedawane na zasadach Fairtrade, wystarczała na pokrycie kosztów produkcji i umożliwiła inwestowanie w zrównoważony rozwój gospodarstw i społeczności lokalnych.

Cena produktów Fairtrade

Cel: Zapewnić, aby producenci otrzymali co najmniej cenę rynkową i co najmniej cenę minimalną Fairtrade (jeżeli dotyczy), która działa jako zabezpieczenie mające docelowo pokrywać koszty produkcji.

W przypadku większości produktów producenci otrzymują cenę minimalną Fairtrade. W przypadku niektórych produktów obowiązuje wyłącznie cena rynkowa.

4.2.1 Płatność i uzgodnienie ceny rynkowej

Kogo dotyczy: Płatnicy i łącznicy Fairtrade	
Podstawowe	<p>Firma płaci producentowi (lub łącznikowi, jeżeli dotyczy) co najmniej właściwą cenę rynkową. Jeżeli cena rynkowa jest niższa niż ustalona cena minimalna Fairtrade (o ile została ustalona dla danego produktu), obowiązuje cena minimalna Fairtrade (zob. wymóg 4.2.2).</p> <p>Właściwa cena rynkowa to cena obowiązująca na rynku za produkt bez certyfikacji Fairtrade.</p> <p>Firma ustala z producentem źródło informacji na temat ceny rynkowej. Firma stosuje referencyjną cenę rynkową zapisaną w standardzie Fairtrade dla danego produktu (o ile zapisano ją w standardzie).</p> <p>Jeżeli cena, jaką firma płaci za produkt Fairtrade, znacząco różni się od ceny rynkowej, firma jest w stanie podać przekonujące uzasadnienie takiego stanu rzeczy.</p>
Wskazówka: Źródła informacji na temat ceny rynkowej obejmują między innymi: oficjalne ceny ustalone przez rząd, międzynarodowe rynkowe ceny referencyjne, publikacje z niezależnych źródeł na temat średnich cen rynkowych, ustalenia/kontrakty z innymi klientami/dostawcami w adekwatnym przedziale czasowym (jeżeli jest to wymagane).	

4.2.2 Płatność ceny minimalnej Fairtrade

Kogo dotyczy: Płatnicy Fairtrade	
Podstawowe	<p>Firma płaci producentowi (lub łącznikowi, jeżeli dotyczy) za produkt Fairtrade co najmniej cenę minimalną Fairtrade, określoną w tabeli cen Fairtrade.</p> <p>Cena minimalna Fairtrade to absolutne wymagane minimum. Niedozwolone jest stosowanie upustów w cenie minimalnej Fairtrade za wielkość zamówienia.</p> <p>Zmiana ceny minimalnej obowiązuje w kontraktach podpisanych po dacie ważności zapisanej w tabeli cen Fairtrade. W przypadku kontraktów podpisanych wcześniej obowiązuje cena określona w kontrakcie.</p>

Wskazówka: Zestawienie cen minimalnych Fairtrade jest dostępne w serwisie Fairtrade International <https://www.fairtrade.net/standards/price-and-premium-info.html>.

Wysokość ceny minimalnej ustala się na poziomie organizacji producentów, a nie pojedynczych producentów, np. członków spółdzielni.

4.2.3 Dostosowanie ceny na różnych etapach łańcucha dostaw

Kogo dotyczy: Płatnicy i łącznicy Fairtrade

Podstawowe W przypadku gdy cena minimalna Fairtrade dla kupowanego produktu jest ustalona dla innego etapu w łańcuchu dostaw (inna forma produktu, inna reguła Incoterm), firma odpowiednio **dostosowuje** cenę minimalną Fairtrade. Wszelkie obliczenia są prowadzone w sposób przejrzysty i odzwierciedlają faktyczne koszty.

Podobnie, jeżeli producent ponosi dodatkowe koszty, które NIE SĄ ujęte w cenie minimalnej Fairtrade (np. pakowanie), firma **uwzględnia je** przy obliczaniu ceny minimalnej Fairtrade. W takim przypadku wartość faktycznej ceny minimalnej Fairtrade oblicza się, dodając do nominalnej ceny minimalnej Fairtrade koszty poniesione przez producenta.

Wskazówka: Jeżeli na przykład firma kupuje produkt na poziomie EXW, a cena minimalna Fairtrade dotyczy poziomu FOB, firma może odliczyć od niej wyłącznie faktyczne koszty eksportu.

Podobnie, jeżeli producent odpowiada za pakowanie produktu, mimo że cena minimalna Fairtrade nie obejmuje pakowania, firma musi dodać koszty pakowania do ostatecznej ceny minimalnej Fairtrade.

4.2.4 Cena w sprzedaży krajowej

Kogo dotyczy: Płatnicy Fairtrade w przypadku sprzedaży krajowej

Podstawowe Jeżeli firma kupuje produkty Fairtrade, które będą sprzedawane w kraju produkcji, **ma obowiązek zapłacić** producentom co najmniej cenę minimalną Fairtrade Ex Works, o ile taka cena znajduje się w tabeli.

Jeżeli w tabeli widnieje wyłącznie cena minimalna Fairtrade FOB, firma **może odjąć** faktyczne koszty transportu i eksportu, aby obliczyć cenę minimalną Fairtrade należną producentowi na tym poziomie sprzedaży.

4.2.5 Cena za produkty przetworzone przez producenta

Kogo dotyczy: Płatnicy Fairtrade, którzy kupują od producentów produkty przetworzone

Podstawowe W sytuacji gdy firma kupuje od producenta produkt przetworzony, a cena minimalna Fairtrade dotyczy produktu w stanie surowym, firma uwzględnia w cenie ostatecznej koszt przetworzenia poniesiony przez producenta i stopień przetworzenia. Cena **obejmuje** co najmniej ceny minimalne Fairtrade dla wszystkich zastosowanych składników Fairtrade oraz koszty przetworzenia.

Wymóg ten **nie obowiązuje**, jeżeli w tabeli cen znajduje się cena minimalna Fairtrade dla danego przetworzonego produktu w kraju producenta. W takiej sytuacji minimalnym wymogiem jest zapłata ceny minimalnej i premii Fairtrade za produkt przetworzony.

4.2.6 Różnica cenowa dla łączników

Kogo dotyczy: Łącznicy Fairtrade	
Podstawowe	Firma płaci producentowi różnicę cenową (różnicę między ceną minimalną Fairtrade a ceną, za którą kupiła produkt od producenta), jeżeli cena minimalna Fairtrade jest wyższa.
Wskazówka: Wartość ceny minimalnej Fairtrade może być dostosowana, jeżeli została ustalona na innym poziomie niż ten, na którym produkt został kupiony (zob. 4.2.3).	

Premia Fairtrade

Cel: Zapewnić, aby oprócz ceny za sprzedany produkt producenci otrzymali również premię Fairtrade, którą zainwestują w rozwój społeczny i ekonomiczny swoich gospodarstw i społeczności lokalnych.

4.2.7 Płatność premii Fairtrade przez płatników

Kogo dotyczy: Płatnicy Fairtrade	
Podstawowe	Firma płaci producentowi (lub łącznikowi, jeżeli dotyczy) oprócz ceny za produkt dodatkową premię Fairtrade.
Wskazówka: Wartość premii za produkty Fairtrade znajduje się w tabeli cen dostępnej w serwisie Fairtrade International (https://www.fairtrade.net/standards/price-and-premium-info.html).	
Zmiana wysokości premii Fairtrade obowiązuje w kontraktach podpisanych po dacie ważności zapisanej w tabeli cen Fairtrade. W przypadku już podpisanych kontraktów obowiązuje wysokość premii Fairtrade zapisana w kontrakcie.	
Wartość premii Fairtrade nie może zostać obniżona. Premia Fairtrade jest wypłacana dodatkowo oprócz ceny za produkt Fairtrade.	
Zasady wypłaty różnią się dla różnych grup producentów:	
<ul style="list-style-type: none">• W przypadku organizacji drobnych producentów premię Fairtrade otrzymuje organizacja drobnych producentów.• W przypadku pracy najmniej premię Fairtrade otrzymuje Komisja ds. premii Fairtrade działająca przy przedsiębiorstwie zatrudniającym pracowników.• W przypadku produkcji kontraktowej premia Fairtrade jest przelewana na osobny rachunek bankowy zarządzany przez organizację promującą lub wyznaczoną przez nią organizację.• W ramach odstępstwa w każdym z powyższych przypadków premia może zostać wypłacona ustalonej stronie trzeciej po uprzedniej pisemnej zgodzie odpowiednio ze strony organizacji drobnych producentów, Komisji ds. premii Fairtrade lub organizacji promującej.	

4.2.8 Przekazywanie premii Fairtrade przez łączników

Kogo dotyczy: Łącznicy Fairtrade	
Podstawowe	Firma, która pełni funkcję łącznika przekazującego premię Fairtrade, wypłaca premię Fairtrade producentom. Jeżeli otrzymana od płatnika premia Fairtrade została ustalona dla innej formy produktu niż ta, w której firma kupuje produkt, do obliczenia premii Fairtrade należnej producentom firma stosuje wskaźnik konwersji. Wszelkie obliczenia winny być uczciwe, transparentne i udostępnione do wglądu producentom. Wartość premii Fairtrade nie może zostać obniżona.
Wskazówka: W sytuacji gdy w łańcuchu dostaw obecny jest łącznik, premia Fairtrade jest wypłacana producentowi bezpośrednio przez płatnika Fairtrade lub poprzez łącznika Fairtrade. Ten wymóg nie obowiązuje, jeżeli to płatnik Fairtrade wypłaca premię Fairtrade bezpośrednio producentowi.	

4.2.9 Premia Fairtrade za produkty przetworzone przez producenta

Kogo dotyczy: Płatnicy Fairtrade, którzy kupują od producentów produkty przetworzone	
Podstawowe	Jeżeli firma kupuje produkt przetworzony od producenta, a premia Fairtrade została ustalona dla produktu surowego, firma płaci premię Fairtrade w wysokości sumy premii wszystkich składników Fairtrade użytych podczas przetwarzania.

4.3 Terminowe płatności

Cel: Zapewnić możliwie najszybsze płatności z uwzględnieniem kosztów transakcji.

4.3.1 Terminowe płatności ceny minimalnej i premii Fairtrade dokonywane przez płatników

Kogo dotyczy: Płatnicy Fairtrade	
Podstawowe	Firma terminowo płaci producentowi (lub łącznikowi, jeżeli dotyczy) cenę i/lub premię Fairtrade za produkty Fairtrade. Szczegółowe informacje na temat terminów płatności znajdują się w standardach dla poszczególnych produktów.

4.3.2 NOWE Terminowe przekazywanie premii i różnicy cenowej przez łączników

Kogo dotyczy: Łącznicy Fairtrade	
Podstawowe	Firma płaci producentowi różnicę cenową (jeżeli dotyczy) i premię Fairtrade nie później niż po 15 dniach od otrzymania płatności od płatnika Fairtrade. Zmiana tych warunków jest możliwa na piśmie za zgodą producenta. W przypadku zmiany płatność musi zostać przekazana nie później niż 30 dni po zakończeniu kwartału.
Wskazówka: Różnica cenowa pojawia się, gdy cena minimalna Fairtrade jest wyższa niż cena, za którą łącznik kupił produkt od producenta. W takiej sytuacji łącznik po uzyskaniu płatności od płatnika Fairtrade ma obowiązek przekazać producentowi różnicę między ceną minimalną Fairtrade i ceną zapłaconą.	

4.4 Dostęp do finansowania

Cel: Pomóc organizacjom drobnych producentów w uzyskaniu dostępu do finansowania, zwłaszcza prefinansowania służącego skupowaniu plonów od zrzeszonych rolników, jak również zaspokajaniu innych potrzeb finansowych.

4.4.1 Prefinansowanie kontraktów Fairtrade

Kogo dotyczy: Pierwsi kupcy	
Podstawowe	<p>Firma prefinansuje wypłatę kwot wynikających z kontraktów Fairtrade lub pomaga w uzyskaniu prefinansowania przez stronę trzecią, tak by organizacje drobnych producentów mogły skupować plony od zrzeszonych producentów.</p> <p>Wymóg ten nie obowiązuje, jeżeli:</p> <ul style="list-style-type: none">• występuje uzasadnione wysokie ryzyko (np. ryzyko niewywiązania się z kontraktu, niewypłacenia środków producentom lub znaczący problem dotyczący jakości);• producent w sposób dający się zweryfikować rezygnuje ze skorzystania z prefinansowania;• prefinansowanie jest niezgodne z prawem obowiązującym w kraju działania. <p>Firma nie nakłania producenta do rezygnacji z możliwości prefinansowania. Przykładowo, firma nie może uzależniać podpisania kontraktu z producentem od jego rezygnacji z prefinansowania.</p> <p>Szczegółowe informacje znajdują się w standardach dla poszczególnych produktów.</p>
Wskazówka: Prefinansowanie obejmuje okres od płatności wypłacanych przez organizacje producentów zrzeszonym rolnikom za skupione plony do momentu płatności dokonanej przez pierwszego kupca na rzecz organizacji producentów za realizację kontraktu.	
Stroną trzecią może być niezależny pożyczkodawca lub inny trader w łańcuchu dostaw.	

4.4.2 Zapewnienie prefinansowania

Kogo dotyczy: Pierwsi kupcy, którzy zapewniają prefinansowanie	
Podstawowe	<p>Jeżeli firma zapewnia prefinansowanie bezpośrednio, ma obowiązek dokonać z producentem ustaleń pisemnych, które obejmują :</p> <ul style="list-style-type: none">• Wysokość kwoty prefinansowania, zgodnie z zapisami w standardach dla poszczególnych produktów• Czas trwania prefinansowania, zgodnie z zapisami w standardach dla poszczególnych produktów.• Warunki płatności• Odsetki (jeżeli dotyczy)• Pozostałe warunki (jeżeli dotyczy)• Konsekwencje wystąpienia problemów z jakością i/lub niedostarczenia produktu
Wskazówka: Termin wypłaty prefinansowania powinien być zbliżony do planowanych wypłat dla zrzeszonych rolników i może zostać podzielony na kilka wypłat częściowych zgodnych z cyklem zbiorów. Dobrą praktyką jest oferowanie producentom bardziej korzystnych warunków od tych, które mogą uzyskać u lokalnych pożyczkodawców.	

4.4.3 NOWE Pomoc w uzyskaniu prefinansowania

Kogo dotyczy: Pierwsi kupcy, którzy pomagają w uzyskaniu prefinansowania	
Podstawowe	Firma, która pomaga w uzyskaniu prefinansowania, podejmuje wszelkie skuteczne działania , np.: <ul style="list-style-type: none">• udziela producentowi referencji, o które może zwrócić się pożyczkodawca;• potwierdza, że kontrakt Fairtrade jest ważny i może służyć jako zabezpieczenie udzielanego prefinansowania;• uzgadnia z producentem sposób realizacji płatności wynikającej z kontraktu (płatność na rzecz organizacji producentów lub pożyczkodawcy).

4.4.4 NOWE Prefinansowanie bez odsetek

Kogo dotyczy: Pierwsi kupcy	
Dobrowolne	Firma udziela lub pomaga w uzyskaniu prefinansowania bez odsetek.

4.4.5 NOWE Dostęp do innych form finansowania

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Dobrowolne	Firma udziela lub pomaga w uzyskaniu , bezpośrednio lub poprzez stronę trzecią, kredytów (sezonowych, na okres zbiorów, w naturze lub w innych formach, które nie stanowią prefinansowania kontraktu) lub pożyczek inwestycyjnych, które odpowiadają na potrzeby finansowe producenta, pod następującymi warunkami: <ul style="list-style-type: none">• Potrzeba finansowa musi zostać określona przez producenta.• Po ustaleniu z producentem warunki kredytu lub pożyczki są spisane w sposób transparentny i zawierają co najmniej informację o wysokości kwoty, czasie trwania, sposobie spłaty rat i odsetkach.
Wskazówka: Pomoc w uzyskaniu prefinansowaniu opisano w wymogu 4.4.3. Dobrą praktyką jest oferowanie producentom bardziej korzystnych warunków od tych, które mogą uzyskać u lokalnych pożyczkodawców.	

4.5 Udostępnianie informacji o rynku i planów pozyskiwania produktu

Cel: Zapewnić producentom wgląd w potencjał rynku, tak by mogli łatwiej oszacować wielkość sprzedaży plonów na zasadach Fairtrade, a przez to skuteczniej zarządzać swoją działalnością i realizować plan rozwoju Fairtrade.

4.5.1 Plany pozyskiwania dla producentów

Kogo dotyczy: Płatnicy i łącznicy Fairtrade	
Podstawowe	Firma przedstawia plan pozyskiwania surowców każdemu producentowi (jeżeli kupuje bezpośrednio od producenta) lub łącznikowi (jeżeli kupuje za pośrednictwem łącznika). <i>Szczegółowe wymagania znajdują się w standardach dla poszczególnych produktów.</i>
Wskazówka: W wersji minimum plan pozyskiwania to realistyczne oszacowanie przyszłych zakupów. Jeżeli zakupy są trudne do zaplanowania, należy to wyraźnie zaznaczyć w planie pozyskiwania, niemniej wymóg sporządzenia planu wciąż obowiązuje. Zaleca się, aby firma skonsultowała się w tej sprawie ze swoimi odbiorcami, tak by szacunki były możliwie najbardziej realistycznie.	

4.5.2 NOWE Plany zakupowe dla innych traderów

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Dobrowolne	Firma przedstawia plan pozyskiwania surowców bezpośrednio dostawcy.
Wskazówka: W wersji minimum plan pozyskiwania to realistyczne oszacowanie przyszłych zakupów. Jeżeli zakupy są trudne do zaplanowania, należy to wyraźnie zaznaczyć w planie pozyskiwania, niemniej wymóg sporządzenia planu wciąż obowiązuje. Zaleca się, aby firma skonsultowała się w tej sprawie ze swoimi odbiorcami, tak by szacunki były możliwie najbardziej realistycznie. Ta dobrowolna najlepsza praktyka dotyczy traderów, którzy nie kupują bezpośrednio od producentów, lecz od kolejnych ogniw w łańcuchu dostaw. Traderów kupujących bezpośrednio od producentów obowiązuje wymóg 4.5.1.	

4.5.3 NOWE Udostępnianie producentom informacji o rynku

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Dobrowolne	Firma regularnie udostępnia producentom informacje na temat rynku, tak by mogli oni lepiej zrozumieć warunki, w jakich działają, i na tej podstawie podejmować decyzje.
Wskazówka: Informacje o rynku obejmują na przykład trendy rynkowe, specyfikacje jakości, popyt i podaż, oczekiwania klientów, informacje o ostatecznym producencie i rynku docelowym czy inne informacje, o które poprosi producent. Aby przekazywane informacje były możliwie najpełniejsze, zaleca się kontakt z odbiorcami firmy.	

4.6 Dzielenie ryzyka

Cel: Zapewnić, aby problemy związane z jakością były rozwiązywane w sposób transparentny i sprawiedliwy.

4.6.1 Roszczenia dotyczące jakości

Kogo dotyczy: Pierwsi kupcy	
Podstawowe	Roszczenia dotyczące jakości muszą zostać w pełni udokumentowane i zakomunikowane producentowi możliwie najszybciej od chwili ich stwierdzenia. Więcej informacji znajduje się w standardach dla poszczególnych produktów. Firma nie może zgłaszać w stosunku do producentów roszczeń dotyczących jakości, za które producent nie ponosi odpowiedzialności.

4.7 Rozwój kompetencji

Cel: Zachęcić traderów do dodatkowych form wsparcia dla producentów poza transakcjami handlowymi, które przyczyniają się do rozwoju i wzmacniania pozycji producentów.

4.7.1 NOWE Wspieranie producentów i pracowników w obszarach priorytetowych

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Dobrowolne	Firma wspiera realizację opracowanego przez producentów Planu rozwoju Fairtrade lub Planu wydatkowania premii Fairtrade lub innych wybranych przez producentów działań rozwijających kompetencje w obszarach handlu, produkcji i organizacji.
Wskazówka: Tego typu wsparcie dla producentów musi być realizowane niezależnie od wypłacania premii Fairtrade. Wybór obszaru wsparcia należy do producentów/pracowników. Przykładowe obszary wsparcia obejmują między innymi: techniki produkcji, poprawę jakości i wydajności, techniki magazynowania, tworzenie wartości dodanej, zróżnicowanie źródeł dochodów, dywersyfikację rynku, zarządzanie przedsiębiorstwem, zarządzanie finansami, zarządzanie ryzykiem, praktyki rolnicze, wewnętrzne systemy zarządzania, rozwój działalności, szkolenia dla pracowników, szkolenia dla członków komisji ds. premii Fairtrade itd. Wsparcie może również polegać na wypłacie wyższej premii Fairtrade. Firma może realizować wsparcie bezpośrednio lub we współpracy z inną organizacją. Wsparcie może mieć formę finansowania, prowadzenia szkoleń, pomocy w znalezieniu partnerów itp.	

4.7.2 NOWE Pozyskiwanie produktów od producentów w najtrudniejszej sytuacji

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Dobrowolne	Firma pozyskuje produkty Fairtrade od organizacji producentów w najtrudniejszej sytuacji.
Wskazówka: Organizacje producentów w najtrudniejszej sytuacji to takie, które mają ograniczony dostęp do rynku, spowodowany między innymi tym, że znajdują się w początkowej fazie rozwoju, zrzeszają producentów z mniejszości etnicznych lub kobiety, są bardzo nieliczne, działają na obszarach, które zostały dotknięte konfliktami zbrojnymi lub katastrofami naturalnymi albo działają w krajach najstabilniej rozwiniętych.	

4.7.3 NOWE Ułatwianie producentom kontaktu z rynkiem

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Dobrowolne	Firma ułatwia kontakt z rynkiem producentom, od których kupuje produkty.
Wskazówka: Działanie to może przyjąć rozmaite formy, np. świadczenie usług marketingowych i handlowych na rzecz producenta, ułatwianie producentowi skontaktowania się z innym traderem w celu nawiązania nowych relacji handlowych, pomoc w organizacji udziału producenta w targach itp.	

4.8 Handel na uczciwych zasadach

Cel: Zapewnić działanie mechanizmu przeciwdziałania nieuczciwym praktykom handlowym w łańcuchach dostaw Fairtrade.

Nieuczciwe praktyki handlowe występują zazwyczaj w sytuacji braku równowagi między partnerami handlowymi. Choć mogą występować w całym łańcuchu dostaw, ich ofiarą najczęściej padają producenci. Niniejszy standard zawiera wymogi, które mają przeciwdziałać nieuczciwym praktykom handlowym, jak na przykład konieczność zawierania umów w formie pisemnej. Jednakże nie sposób zawrzeć w standardzie wszelkich możliwych scenariuszy, w których mogą wystąpić nieuczciwe praktyki handlowe. Celem niniejszej sekcji jest zatem

FAIRTRADE
INTERNATIONAL

umożliwienie jednostce certyfikującej wskazywania i wyciągania konsekwencji w przypadku stwierdzenia, że dane działanie tworzy nieuczciwą konkurencję między podmiotami w systemie Fairtrade.

4.8.1 NOWE Nieuczciwe praktyki handlowe

Kogo dotyczy: Wszyscy traderzy	
Podstawowe	Fairtrade nie akceptuje żadnych nieuczciwych praktyk, które w sposób wyraźny pogarszają konkurencyjność producentów lub innych traderów, jak również narzucania warunków handlowych, które utrudniałyby im zachowanie zgodności ze standardami Fairtrade. Nie ma żadnych wskazań , że firma stosuje opisane powyżej praktyki.
<p>Wskazówka: Zielona Księga w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych definiuje nieuczciwe praktyki handlowe jako „praktyki, które rażąco odbiegają od dobrego postępowania handlowego oraz są sprzeczne z zasadą dobrej wiary i uczciwego obrotu. Nieuczciwe praktyki handlowe są zazwyczaj narzucane w sytuacji braku równowagi przez silniejszą stronę stronie słabszej (...)”. Nieuczciwe praktyki handlowe to sytuacje, w których jedna strona nadużywa swojej dominującej pozycji i/lub wykorzystuje ekonomiczną zależność drugiej strony, narzucając jej nieuczciwe warunki transakcji handlowych.</p> <p>Przykłady nieuczciwych praktyk handlowych:</p> <ul style="list-style-type: none">• Zapisy w kontrakcie wykorzystujące dominującą pozycję, np. kontrakty łączone lub kontrakty na wyłączność (chyba że są obopólnie korzystne) czy zapisy o zakazie konkurencji.• Narzucanie niekorzystnych kontraktów, działając z pozycji kredytodawcy.• Nadmierne przerzucenie na drugą stronę umowy kosztów i ryzyka, np. wymaganie cen poniżej kosztów produkcji, wprowadzanie opłat za usługi, które nie są wymagane lub zawyżanie kosztów usług.• Niewłaściwe użycie niedookreślonych, niejednoznacznych lub niekompletnych warunków handlowych.• Nagłe nieuczciwe przerwanie lub wstrzymanie relacji handlowych, zastosowane w celu wywarcia nacisku na stronę umowy.• Niewłaściwe użycie informacji niejawnych.• Ingerowanie w działalność drugiej strony umowy, np. poprzez nakłanianie rolników do opuszczenia organizacji producentów lub podejmowanie innych prób osłabienia organizacji.	

FAIRTRADE
INTERNATIONAL

ZAŁĄCZNIK 1 Płatnik i łącznik Fairtrade

Standard dla traderów Fairtrade określa, kogo obowiązuje dany wymóg. Jedne z nich obowiązują płatników, a inne łączników Fairtrade.

Poniższa tabela z podziałem na kategorie produktów wyjaśnia, który trader w łańcuchu dostaw pełni rolę płatnika Fairtrade i w jakich sytuacjach trader może pełnić rolę łącznika. Traderzy wskazani jako płatnicy Fairtrade muszą spełniać wymogi obowiązujące płatników. Traderzy wskazani jako łącznicy muszą spełniać wymogi obowiązujące łączników.

Płatnik Fairtrade to trader odpowiedzialny za wypłacanie producentom co najmniej ceny minimalnej Fairtrade i premii Fairtrade i składanie raportów jednostce certyfikującej.

Zazwyczaj to pierwszy kupiec jest płatnikiem ceny i premii Fairtrade.

Jednak w niektórych kategoriach produktów, w których cena jest ustalana na poziomie FOB a w handel zaangażowani są eksporterzy, płatnikiem ceny i/lub premii Fairtrade jest importer, natomiast eksporter pełni rolę łącznika przekazującego cenę i/lub premię.

Łącznik Fairtrade to kupiec, który kupuje produkt na zasadach Fairtrade bezpośrednio od producenta, z tą różnicą, że płaci różnicę cenową (tj. różnicę między ceną minimalną Fairtrade i ceną już zapłaconą, jeżeli dotyczy) oraz premię Fairtrade dopiero po otrzymaniu ich od płatnika Fairtrade.

Poniższa tabela zawiera różne scenariusze dla poszczególnych kategorii produktów.

Kategoria produktów	Kto jest płatnikiem ceny i premii Fairtrade:
Cukier trzcinowy	Kupiec cukru Fairtrade jest domyślnie płatnikiem premii Fairtrade. Zmiana płatnika wymaga uzgodnienia ze wszystkimi stronami kontraktu .
Zboża	<u>Komosa ryżowa (quinoa)</u> W przypadku komosy ryżowej (cena minimalna Fairtrade jest ustalona wyłącznie na poziomie FOB) płatnikiem ceny i premii Fairtrade jest importer. Jeżeli producent sprzedaje komosę ryżową przetwórcy/eksporterowi, który z kolei sprzedaje ją importerowi, przetwórcza/eksporter pełni rolę łącznika przekazującego cenę i premię Fairtrade, natomiast importer pełni rolę płatnika Fairtrade. <u>Ryż</u> W przypadku ryżu produkowanego przez organizacje drobnych producentów domyślnym płatnikiem ceny i premii Fairtrade jest pierwszy kupiec (łuszcarnia). Jednak pierwszy kupiec może również pełnić rolę płatnika ceny i łącznika przekazującego premię Fairtrade i przenieść obowiązek płatności premii Fairtrade na kolejnego kupca w łańcuchu dostaw, który staje się wówczas płatnikiem premii Fairtrade. W przypadku produkcji kontraktowej ryżu organizacja promująca jest płatnikiem ceny i łącznikiem przekazującym premię Fairtrade, a płatnikiem premii Fairtrade jest kolejny kupiec w łańcuchu dostaw.

Kategoria produktów	Kto jest płatnikiem ceny i premii Fairtrade:
Kawa	<p>Jeżeli producent sprzedaje kawę bezpośrednio importerowi, to importer jest płatnikiem ceny i premii Fairtrade.</p> <p>Jeżeli producent sprzedaje kawę (pergaminową lub ziarna) przetwórcy/eksporterowi, który następnie sprzedaje ją importerowi, wówczas to importer pełni rolę płatnika ceny i premii Fairtrade, a eksporter pełni rolę łącznika przekazującego cenę i premię Fairtrade.</p> <p>We wszystkich pozostałych przypadkach pierwszy kupiec pełni rolę płatnika ceny i premii Fairtrade.</p>
Kakao	<p>Jeżeli producent sprzedaje kakao bezpośrednio importerowi, to importer jest płatnikiem ceny i premii Fairtrade.</p> <p>Jeżeli producent sprzedaje kakao eksporterowi, który następnie sprzedaje je importerowi, to eksporter pełni rolę łącznika przekazującego cenę i premię Fairtrade. Importer pełni rolę płatnika ceny i premii Fairtrade.</p> <p>W przypadku zintegrowanych łańcuchów dostaw, w których eksporter i importer należą do tego samego przedsiębiorstwa, to eksporter jest płatnikiem ceny i premii Fairtrade.</p>
Rośliny włókniste – bawełna	<p>Jeżeli producentem jest organizacja drobnych rolników, wówczas pierwszy kupiec jest płatnikiem ceny i premii Fairtrade.</p> <p>Jeżeli pierwszy kupiec skupuje bawełnę od producentów i zajmuje się jej odziarnianiem, może pełnić rolę łącznika Fairtrade. Wówczas płatnikiem ceny i premii Fairtrade staje się kolejny kupiec w łańcuchu dostaw.</p> <p>W przypadku produkcji kontraktowej to organizacja promująca jest płatnikiem ceny i premii Fairtrade. Organizacja promująca może również pełnić rolę łącznika przekazującego premię Fairtrade. W takim przypadku płatnikiem premii Fairtrade jest kolejny kupiec w łańcuchu dostaw.</p>
Kwiaty i rośliny	Importer pełni rolę płatnika ceny i premii Fairtrade.
Owoce świeże	<p><u>Owoce na eksport:</u></p> <p>Płatnikiem ceny i premii Fairtrade domyślnie jest pierwszy kupiec.</p> <p>Jeżeli producent sprzedaje owoce eksporterowi, który następnie sprzedaje je importerowi, to eksporter pełni rolę łącznika przekazującego premię Fairtrade. Rolę płatnika premii Fairtrade pełni wówczas importer.</p> <p><u>Dotyczy sytuacji, w której producent sprzedaje owoce do przetwórnicy:</u></p> <p>Płatnikiem ceny i premii Fairtrade domyślnie jest pierwszy kupiec.</p> <p>Przetwórcza może pełnić rolę łącznika przekazującego premię Fairtrade. Wówczas rolę płatnika premii Fairtrade pełni kupiec przetworzonych owoców.</p> <p>W przypadku soku pomarańczowego i pomarańczy na sok obowiązują inne zasady. Szczegółowe informacje znajdują się w standardzie dotyczącym produktu.</p>
Warzywa świeże	<p>Płatnikiem ceny i premii Fairtrade domyślnie jest pierwszy kupiec.</p> <p>Jeżeli producent sprzedaje warzywa przetwórcy/eksporterowi, wówczas przetwórcza/eksporter może pełnić rolę łącznika. Rolę płatnika ceny i premii Fairtrade pełni wówczas importer.</p>

Kategoria produktów	Kto jest płatnikiem ceny i premii Fairtrade:
Złoto	<p>Domyślnie płatnikiem ceny i premii Fairtrade jest pierwszy kupiec złota od organizacji drobnych górników.</p> <p>Jeżeli producent sprzedaje złoto przetwórcy/eksporterowi, wówczas przetwórca/eksporter może pełnić rolę łącznika.</p>
Herbaty ziołowe, zioła i przyprawy, rośliny aromatyczne	<p>Płatnikiem ceny i premii Fairtrade domyślnie jest pierwszy kupiec.</p> <p>Jeżeli producent sprzedaje zioła lub przyprawy przetwórcy/eksporterowi, wówczas przetwórca/eksporter może pełnić rolę łącznika. Rolę płatnika ceny i premii Fairtrade pełni wówczas importer.</p>
Zioła i herbaty ziołowe	<p>Płatnikiem ceny i premii Fairtrade domyślnie jest pierwszy kupiec.</p> <p>Jeżeli producent sprzedaje zioła lub herbaty ziołowe przetwórcy/eksporterowi, wówczas przetwórca/eksporter może pełnić rolę łącznika. Rolę płatnika ceny i premii Fairtrade pełni wówczas importer.</p>
Miód	<p>Płatnikiem ceny i premii Fairtrade domyślnie jest pierwszy kupiec.</p> <p>Jeżeli producent sprzedaje miód eksporterowi, który następnie sprzedaje go importerowi, to eksporter pełni rolę łącznika przekazującego cenę i premię Fairtrade. Rolę płatnika ceny i premii Fairtrade pełni wówczas importer.</p>
Orzechy	<p>Płatnikiem ceny i premii Fairtrade domyślnie jest pierwszy kupiec.</p> <p>Jeżeli producent sprzedaje orzechy przetwórcy/eksporterowi, wówczas przetwórca/eksporter może pełnić rolę łącznika przekazującego cenę i premię Fairtrade, natomiast płatnikiem ceny i premii Fairtrade staje się kolejny kupiec w łańcuchu dostaw.</p> <p>W przypadku orzechów nerkowca z Afryki obowiązują specjalne zasady. Szczegółowe informacje znajdują się w standardzie dotyczącym produktu.</p>
Nasiona i owoce oleiste	<p>Płatnikiem ceny i premii Fairtrade domyślnie jest pierwszy kupiec.</p> <p>Jeżeli producent sprzedaje nasiona i owoce oleiste przetwórcy, wówczas przetwórca może pełnić rolę łącznika przekazującego cenę i/lub premię Fairtrade. Rolę płatnika ceny i premii Fairtrade pełni wówczas kupiec oleju.</p>
Owoce i warzywa preparowane oraz przetwory	<p><u>Stosuje się w sytuacji, gdy producent sprzedaje owoce lub warzywa preparowane lub w formie przetworów:</u></p> <p>Płatnikiem ceny i premii Fairtrade jest pierwszy kupiec.</p> <p>Jeżeli producent sprzedaje owoce lub warzywa preparowane lub przetwory eksporterowi, wówczas eksporter może pełnić rolę łącznika przekazującego cenę i premię Fairtrade.</p>

Kategoria produktów	Kto jest płatnikiem ceny i premii Fairtrade:
Uprawy w płodozmianie – amarantus, zioła i przyprawy, soja, sezam, orzechy ziemne, warzywa świeże, korzenie jadalne, bulwy i rośliny strączkowe, na które określono ceny Fairtrade.	<p>Dotyczy wyłącznie bawełny i ryżu w produkcji kontraktowej w Indiach i Pakistanie:</p> <p>Organizacja promująca pełni rolę płatnika ceny i łącznika przekazującego premię Fairtrade. W przypadku gdy organizacja promująca nie kupuje plonów płodozmianu od producenta, pierwszy kupiec może pełnić rolę płatnika ceny i premii Fairtrade, o ile jest to korzystne dla producenta i zostanie uzgodnione na piśmie przez wszystkie strony.</p>
Herbata (camellia sinensis)	<p>Płatnikiem ceny i premii Fairtrade domyślnie jest pierwszy kupiec.</p> <p>Jeżeli producent sprzedaje herbatę eksporterowi, wówczas eksporter może pełnić rolę łącznika przekazującego cenę i premię Fairtrade. Rolę płatnika ceny i premii Fairtrade pełni wówczas importer.</p>
Piłki sportowe	<p>Płatnikiem premii Fairtrade jest pierwszy kupiec piłek sportowych.</p> <p>Jeżeli producent sprzedaje piłki eksporterowi, wówczas eksporter może pełnić rolę łącznika przekazującego cenę i premię Fairtrade. Rolę płatnika ceny i premii Fairtrade pełni wówczas importer.</p>
Warzywa, w tym rośliny strączkowe i ziemniaki	<p>Płatnikiem ceny i premii Fairtrade jest pierwszy kupiec.</p> <p>Jeżeli producent sprzedaje warzywa eksporterowi, wówczas eksporter może pełnić rolę łącznika przekazującego cenę i premię Fairtrade. Rolę płatnika ceny i premii Fairtrade pełni wówczas importer.</p>